ARCHIVIO STORICO
ORVIETO

Scaffale Alfa
Palchetto A
Numero 38
Colonna IV

Indicazioni sistematiche
P.e 1a S.e 1a Statuti - 83
Framm. Statuti di
Montegabbione sec. XVI

MATRICOLA 38

[illegible] libro

In nomine sancte et individue trinitatis [illegible] Amen [illegible]
ordinamenta comunis castri Montisfrabonis comitatus Civitatis [illegible]
facta composita et ordinata per prudentes et sapientes [illegible]
[illegible] [illegible] Martenij gerontij [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible] castri Montisfrabonis [illegible]
[illegible] Thomassinum [illegible] Bartholomeum Nuti et [illegible]
[illegible] statutarios electos et deputatos
per prepositos [illegible] et [illegible] consilium [illegible]
castri [illegible] patet in libro [illegible] et Criminalium
[illegible] et nova [illegible] suprascripta statuta et ordinamenta [illegible] condenda et ordinanda de [illegible] et voluntate
Magnificorum et potentium [illegible] dominorum Conservatorum [illegible] Urbevetane [illegible] et totius consilij [illegible] ac [illegible]
[illegible] Civitate [illegible] Lubriano [illegible]
[illegible] ac [illegible] ordinamentum et [illegible] per Magnificum
populo urbevetano [illegible] statuta et ordinamenta [illegible] ordinandum [illegible] conservatorum
[illegible] consilia [illegible] eiusdem castri electum et deputatum
sub anno domini millesimo [illegible] octuagesimo quinto indictione
tertia tempore [illegible] in christo patris et domini nostri domini Innocentij divina
providentia dignissimi pape octavi

[illegible]

In honorem et Reverentiam omnipotentis dei et gloriosissime [illegible]
[illegible] eius matris Marie cuius [illegible] principalis [illegible]
castri Montisfrabonis eiusque [illegible] et [illegible]

Archivio di Stato
Orvieto N. 17

749 | 3 | 4 | 241

et capud est in castro predicto et gloriosorum sanctorum petri et pauli ac omnium
sanctorum et sanctarum celestis curie et sacre sancte Romane ecclesie Et ad bonum
pacificum ac tranquillum statum et felicem Magnifice Civitatis urbisve-
teris dominorum Conservatorum Civium que dicte Civitatis dominorum nostrorum dicti Castri Montis Ga-
bionis eorumque successorum et descendentium ac hominum et personarum dicti Castri
Nos Statutarii predicti Statuimus et ordinamus quod potestas dicti Castri Montis Ga-
bionis sit eligendus per Magnificos dominos Conservatores pacis populi urbevetani Et
per Cives ad illud deputatos Et in dicta Civitate de bussulo extrahatur
prout alii potestates aliorum castrorum dicte Civitatis extrahuntur Et prout ipsis Ma-
gnificis dominis melius videbitur et placebit Qui quidem potestas debeat et teneatur in prin-
cipio sui offitii iurare ad sancta dei evangelia corporaliter manu tactis scripturis
ius reddere et observare omnibus et singulis hominibus et personis ius petentibus
ubi fuerit coram eo secundum formam iuris statutorum ordinamentorum et decretorum
dicti Castri Et ubi statuta et ordinamenta non loquerentur expresse possit
procedere de similibus ad similia Et si similia non reperirentur observet et ob-
servare teneatur et debeat ius commune: bona omnia atque iura dicti Castri
ac iurisdictionem et confinia in lese manutenere et conservare et ea
omnia pro posse suo augumentare Castrum burgos eiusdem que muros valla
fossas et reparationes et districtum ac in eo castro et districtu habitantes sol-
licitudine ac vigili cura gubernare manutenere et regere in bono pacifico
tranquillo ac salubri statu et nil publice vel occulte operari contra Civitatem
urbisveteris et Cives eiusdem Civitatis et qui pro successione veniet in futu-
rum et per dominos suos castri eosdem recognoscere et nullum alium: Consiliarios
dicti castri qui sunt et pro tempore fuerint in eorum offitio honorare et omnia et singula
diligenter facere et operari que ad eius offitium de iure vel consuetudine vel de gratia
pertinent et expectant Qui quidem potestas facere et tenere debeat pro suo salario et

mercede sex mensium in quibus durat ipsius officium et in sindicatu steterit secundum formam iuris
publici et autenticorum notariorum et in arte et matricula notariorum civitatis [illegible]
scriptus: quindecim florenos ad rationem quinque librarum pro quolibet floreno. Et si non erit notarius
utroque habeat et habere debeat quam duodecim florenos ad dictam rationem et quod plus
petere non possint. Non possit quoque dictus potestas de dicto castro vel eius districtu ultra duobus
diebus supra discedere nec se absentare aliqua ratione vel causa sine li-
centia consiliariorum dicti castri: et dicto termino eidem dato finito medio. Et
si ultra dictum terminum steterit vel sine licentia discesserit computetur
in eius salario. Teneatur quoque dictus potestas saltim semel in mense circuire et
perquirere per totum castrum pro mattis extraordinariis et vastamina murorum
ipsorum quoque reparatione et viarum et bona statuta et ordinamenta complere
et ipsa tradere executioni. Insuper teneatur perquirere et per eum fa-
cere pro dannis datis et campariam vel aliquem alium per consiliarios dicti
castri electum et deputatum per territorium dicti castri quolibet die mense
et in ipsos culpabiles punire secundum formam statutorum. Et in fine sui
officii sex mensium teneatur et debeat idem potestas assignare vel assignari
facere camerario comunis unam balistram [illegible] valoris quinque librarum
denariorum. Et teneatur dictus potestas in fine sui officii dare consignare et relassa-
re in manibus camerarii dicti comunis omnes libros tam civiles quam criminales
et damnorum datorum quod si facere recusaverit vel si non relassaverit perdat
in pena viginti quinque libras quas camerarius comunis teneatur de salario ipsius po-
testatis retinere. Quod si camerarius non fecerit de suo proprio teneatur [illegible]

De electione consiliariorum consilii dicti castri

Consiliarii comunis Montisambronis sint et esse debeant quattuor
boni viri nati intra castro vel eius districtu et solverint da-
tia omnia et collectas et ferunt omnes factiones comunis [illegible]

trahantur de bussulo fiendo pro consilium dicti castri ut per homines ad id deputatos vel
deputandos videlicet in kalendis mensis Januarii et in kalendis mensis Junii ita
quod eorum officio duret sex mensibus ut dictum est proxime. Et si quis de numero
dictorum consiliariorum morte deficeret quod alii consiliarii habeant auctoritate vota
dare unum ex consanguineis ex proximioribus in gradu ipsius defuncti ut numerum quatuor
adimpleatur. Qui consiliarii sic ut dicto bussulo extracti et quilibet ipsorum
teneantur et debeant in principio eorum officii iurare ad sancta dei evangelia
scripturis corporaliter manu tactis venire ad consilium venire ad consilium
totiens quotiens fuerint requisiti per potestatem et dare melius consilium quod nove-
rint pro communi super proposito seu propositis in dicto consilio lecta ut lectis et decla-
ratorum et dictum ipsorum nisi in melius non revocare et nil consulere contra propositam
et tenorem credentiam que eis imposita fuit ad penam in statuto contentam. Et
quicumque non venerit ad consilium et inspectus fuit negligens solvat qualibet vice
quinque solidos denariorum. Qui consiliarii sic ut dictum est extracti modo predicto renuptiare
non possint sed penitus iurare cogantur et teneantur et debeant in princi-
pio eorum officii vocare duos bonos et expertos viros populares quos voluerint adiuncti
cum quibus aliquid habeant colloquium de factis communis et quod durante eorum officio debeant omnia
iura communis conservare et semper stare vigilantes ad statum prosperum communis civitatis
urbisveteris et civium eiusdem et ad utilitatem pacificum et tranquillum vivere
hominum ut supra dicti castri. Et quod sine licentia potestatis non possint quoquo modo consi-
lium facere congregare vel congregari facere nec in eo proponere aliquam rem quod con-
veniret contra statum et utilitatem civitatis urbisveteris et communis dicti castri

De electione et officio camerarii communis

Camerarius communis Montisrabionis extrahatur ex bussulo ut dictum
est de consiliariis officium cuius duret sex mensibus et non plus. Qui camerarius
teneatur et debeat in principio sui officii iurare ad sancta dei evangelia

corporaliter manu tactis scripturis eius offitium bene et legaliter facere ac sollicite exercere banna penas et salaria et omnes introitus et proventus comunis colligere pro comuni et ipsos pro comuni salvare et guardare expensas comuni occurrentes solvere hiis debentibus de pecunia ut aucta dicti comunis tamen secundum verba secundum formam statutorum et ordinamentorum dicti comunis et nulla expensa in libris suo remicti facere nisi primo solutio facta fuit pena centum soldorum denariorum. Teneatur quod dictus camerarius eius finito offitio integre reddere rationem suo successori quod suo dare et assignare infra tres dies omnes denarios pignora et quod habet de bonis comunis ad penam predictam Et nichillominus dictam pecuniam eos remicter teneatur. Et quod extorsisset aut retinuisset vel recepisset a specialibus personis restituere summarie compellatur. Non possit quod dictus camerarius expendere de pecunia dicti comunis expendere sine expressa licentia consiliariorum ad penam predictam Et si quid expenderet contra formam predictam intelligatur de suo proprio expendisse Et qui non dictum offitium acceptare nollet et solvat nomine pene quatraginta soldos denariorum. Habeat quod dictus camerarius pro suo salario sex mensium viginti bevechos et quod plus petere non possit

De electione et offitio baiuli comunis

Baiulores comunis eligantur per consiliarios dicti castri in principio eorum offitii Et qui teneatur promictere et iurare facere citationes relationes executiones precepta et quod quid ei ut eis commissum et impositum et necessarium erit et in exercitio offitii pro comuni Monstrationem et specialium personarum et eorum consulibus et ei ut eorum relationi et dicto stetur et credatur tam in civilibus causis quam criminalibus et habeat pro qualibet citatione et quolibet citato sex denarios. Preminentibus causis ad petitionem specialis persone et ab illo qui citari fecerit in Monstratione extra non dictum castrum duos soldos et quolibet miliare pro qualibet tenuta duos soldos ad instantiam etc

3v

a viginti soldos den. Non possit q accipi intenuta panos lecti nec arma. Teneatur q
omnia pignora per eum vel eos accepta statim assignare camerario coīs pena decem
soldorum pro quolibet pignore. nisi fuit adstantiam ... quem teneatur assignare prin
cipali: de suo et eorum uo salario stet in arbitrio consilii nostri. Teneatur q in princi
pio sui offitii iurare ad sancta dei evangelia corporaliter manu tactis scripturis eorum facere
offitium sine aliqua fraude et bona fide. debeat et obedire omnibus mandatis
et preceptis potestatis et cotidie bis in die videlicet de mane et de sero adminus se
et se repntare coram ipso potestate ad videndum si vult aliquid sibi mandare
et si contrafecerit solvat nomine pene quinque soldos pro qualibet vice et computetur
de eius salario

De electione et offitio partitorum et extimatorum coīs et refectorum dotium Mulierum

Extimatores partitores et divisores dannorum datorum eligantur per consilia
rios dicti coīs in principio eorum offitii et sint et esse debeant quatuor
boni viri de dicto castro. quorum offitium duret sex mensibus. Et in quantum
sic electi sint partitores bonorum et rerum omnium comunium intus et extra castrum et
tam inter consanguineos et affines q et inter alios ... divisas res comunes extimare
danna data. et debeant habere pro quolibet termino quod miserint inter consortes et
partes pro quo duodecim den. Sed si ipsi ierint vel aliquis ipsorum pro predictis terminationibus
faciendis habeant pro quolibet et quolibet miliare duos soldos den. Et quod nemo possit
nec teneatur emendare aliquod dannum nisi extimatum fuit per prenominatos partitores
nisi per potestatem in eorum absentia alicui vel aliquibus commissum fuit. Sint et refecto
res dotium et augumenti dotis mulierum et extimatores insolutum datores et
adiudicatores bonorum et rerum iurium et actionum pro refectione dotium et augu
mentorum dotium mulierum tam ... restituendo et assignando q et principa
do et teneantur videre res extimandas et semper habere de vicinis et notis rei exti
mande ... habere colloquium et declarationem ipsius rei et de valore ipsius et ab eis

corporale recipe iuramentum de ipsis et bene et legaliter extimandis Sint q[ue] t[er]mi-
natores viarum com[unis] et vicinalium intus et ext[r]a et teneantur vinculo iuramenti
ad petitionem cuiuslibet et et ipsorum proprio motu videre [et] t[er]minare vias et
stratas vbicumq[ue] poterentur defectum facere actari p[er] illos quibus tangit et cui
vel quibus p[er] ipsos vel p[er] aliquem ipsorum mandatum fuit et non fecerit id q[uo]d sibi man-
datum fuit soluat nomine pene decem solidos sine aliqua diminutione et
potestas d[ict]i p[o]pulis teneatur d[i]c[t]o facere executionem [et] vindictam aut per eos vel duos
ex eis s[e]c[un]dum formam p[re]sentis capituli in aliquo casuum predictorum [et] q[uo]d ad eorum p[er]ti-
net officium factum gestum et operatum fuit valeat [et] teneat pleno iure ac
si factum esset p[er] omnes et nil possit obici vel opponi contra potestas q[ue] d[i]c[t]i castri
teneatur [et] debeat ipsorum quolibet in eorum officio fauere et gesta p[er] eos aut dic-
tos ex eis in violabiliter obseruari facere officiales q[ue] d[i]c[t]i [et] quolibet ipsorum in
eorum officio [et] circha eorum officium in quolibet casuum p[re]dictorum [et] ex p[re]ssorum habeant ple-
nam baliam potestatem iurisdictione [et] arbitrium videndi cognoscendi p[ro]pter ...
ficiendi [et] omnia [et] singula faciendi vt veri iudices competentes facere possunt

De pena non acceptantis offi[ci]um

Q[ui]cu[m]q[ue] electus vel de bussulo extractus aut vocatus fuit ad aliquod
officium com[uni]s noluit acceptare si fuit consiliarius vel cam[erarius] soluere
teneatur et debeat quatraginta solidos sine aliqua diminutione
et d[i]c[t]o. et pena soluta non cogatur officium acceptare et alium extimaratur.
Alii non officiales cuiuscumq[ue] conditionis existant si noluint acceptare dictum suum officium
soluat [et] soluere teneatur nomine pene viginti solidos den[ariorum] d[i]c[t]o [et] sine
aliqua diminutione : Quos den[arios] potestas d[i]c[t]i castri vinculo iuramenti teneatur
statim facta renuntiatione eos [et] eum solui facere cum effectu et statim
eligi faciat alium ad officium predictum et talis renuntians non possit ad dictum
officium eligi inde ad duos annos proximos futuros

4

De pena nō venientis ad Consilium

Quicumque fuerit vocatus per balitorem seu nuptium comunis aut voce preconia ut veniat ad consilium et nō venerit in termino sibi assignato et hora debita vel ante quam fiat per potestatem requisitione solvat nomine pene quinque soldos denariorum nisi talis nō veniens haberet licentiam comunis quod stet discretioni et arbitrio potestatis consiliariorum qua pena solvatur de facto et sine diminutione

De laboratoribus bonorum nolentium solvere datia dictorum possessorum

Siquis haberet terram vinearum vel aliqua aliarum possessionum in pertinentiis seu districtu dicti castri et de ipsis rebus noluerit solvere datium ei impositum per comune dicti castri laboratores dictarum terrarum et rerum teneantur et debeant dare et tradere fructus et tertium quos recepit ex dictis terris et rebus comuni comunis pro dicto comuni recipienti pro datio eidem imposito per comune et comune teneatur recipere dictos fructus et tertium pro dicto datio persolvendo Et si superdictus dictus comunis erit negligens in nō recipiendo pro dicto de suo proprio solvere teneatur Et Nichillominus si dicti laboratores nō solverint et dictos fructus nō assignaverint ut dictum est pro dictorum proprio solvere teneantur. Et potestas dicti castri vinculo iuramenti teneatur ad omnem requisitionem dicti comunis contra dictos laboratores et bona illorum talium facere executionem realem et personalem Et nichillominus si dicti laboratores in aliquo predictorum contravenerint cadant in pena viginti soldorum sine aliqua diminutione

Quod homines in districtu Montisfabionis teneantur facere omnes factiones

Quicumque de dicto castro vult aliquid dicere vel arregare in consilio dicti castri debeat ire ad dicendum et adrengandum ad dicitorium et adrenghatoriam constitutam aut deputatam vel deputandam per potestatem pena quinque soldorum pro qualibet et qualibet vice Et nichillominus quod dixerit vel adrengaverit nō valeat quoquo modo nec potestas dictum illius scribere teneatur Addicentes quod nemo consulet vel arrenghet extra propositam pro dicta pena

R[ubric] habentes in districtu Montisfabionis teneantur facere omnes factiones et omnes subditi alii eorum familia teneantur facere facta cois separatim

Omnes et singule persone habentes in dicto castro et eius districtu aliquas possessiones teneantur, et debeant facere servitia cois infrascripta muros et omnia servitia dicti castri et potestas dicti cois teneatur et debeat dictas tales personas rogare ad faciendum fieri servitia predicta et eorum bona q talia servitia facere denegaverint solvere teneantur pro quolibet et qualibet vice decem solidos den. et nichillominus talia servitia facere teneantur. Sortitus non a familia sua stans cum dicta sua familia non stet ad unum panem et ad unum vinum teneatur et debeat omnes factiones cois facere separatim

R[ubric] omne opus cois vel venditiones ant. ... dent banniant per octo dies ...

Si quis aliquod opus et res cois dicti castri vult ad fictum vel ad reempcionem vel emere debeat per baiulum cois octo diebus ante bannire et plus offerenti detur et deliberetur et non alteri et si ... potestas ... fuit talis deliberatio sit nulla et nullius efficacie. R[ubric] Nulla persona vendat aliquam possessionem alicui forensi

Nulla persona castri Montisfabionis possit vendere alicui forensi aliquam possessionem domum vel casalenum que esset vel que sint intus dictum castrum et muros vel que sint hereditas potestatis et consiliariorum dicti castri pena decem

De salario consiliariorum

Camerarius cois teneatur et debeat consiliariis dicti castri in fine eorum offitii de pecunia et havere dicti cois pro eorum salario solvere ... solidos decem pro quolibet et unam libram piperis inter omnes ipsorum consiliatorum

R[ubric] potestas provideatur per comune ... pro suo ... cois

Potestas dicti castri habeat et habere debeat de havere dicti cois pro [illegible]

die quo iverit et steterit pro servitio cois et territorium dicti castri ultra
suum salarium solidos quinquaginta

Q partita mictantur ad bussulas et pallottas singulis consilio consilii

Nullum partitum valeat nisi fuit de bussulis solis ad pallottas et unus
quisque consiliarius mictas ambas manus in bussolis ad penam quinque sol. pro qualibet

Q ordinamenta facta per consiliarios veteres non possint revocari per novos

Statuimus et ordinamus quod quicquid statutum fuit et ordinatum per consiliarios
dicti cois pro alios consiliarios sequuntos revocari non possit nisi fuerint simul
consiliarii novi et veteres

De salario ambasiatorum cois

Item statuimus et ordinamus quod quicumque iverit ad urbem vel alibi pro facto cois de
mense iunii iulii et augusti habeat et habere debeat a coi pro quolibet sol. xx
pro suo salario et mercede quolibet die quo steterit pro facto cois et non plus. aliis non
temporibus habeat a dicto coi pro suo salario et labore sol. den. x pro quolibet die quo
steterit pro facto cois et non plus. Excepto potestate qui omni tempore habeat pro suo salario quolibet
die pro facto cois sol. xxxx

De pena recipientis pecunia cois

Ut pecunia cois non frudetur statuimus quod potestas dicti castri omnes den. per
venientes coi aliquo modo ut ea arripiat nec recipi faciat nisi per camerarium
cois pena quinque libras den. vice qualibet quolibet contrafaciente. Nullusque etiam audeat
den. a dicto coe provenientes dare alicui pena decem solidos. Q quolibet
anno fiat unus cereus in festo sancte Marie de mense Augusti

Ad honorem et reverentiam gloriosissime virginis marie statuimus et
ordinamus quod quolibet anno in festivitate sancte Marie de mense Augusti
den. dicti cois ematur unus cereus cere valoris quinque libras den. et quod potestas
et consiliarii offerant dictum cereum ad altare cum luminaribus in manu

Incipit liber [illegible] secundus de ordine iudiciorum et causarum civilium

Statuimus et ordinamus quod potestas dicti castri quolibet die non feriato de ma-
ne usque ad tertias teneatur stare ad banchum iuris causarum civilium et ius
reddere et iustitiam ministrare omnibus et singulis coram eo ius sibi petentibus fieri
et committere citationes et banimenta que sibi videbitur convenire et in causis civilibus
procedere et eas terminare secundum formam statutorum dicti castri et omnia et singula
gerere et facere circha predicta que ad offitium causarum civilium spectant et pertinent de
iure et secundum formam statutorum et bona consuetudine dicti castri.

Quod potestas dicti castri quolibet die teneatur petentibus ius reddere

Debitor citatus per balitorem communis semel pro aut duabus vicibus domi vel solite
habitationis et diversis diebus vel una die pro alia sequenti ad petitionem sui credito-
ris quod sibi de iure veniat responsurus super petitione quacumque seu libello si
mane non comparuit citatus usque ad horam tertiarum qua hora transacta ad petitionem
creditoris pro contumacia tenuta in bonis debitoris primo mobilium secundo inmobilium
tertio nominum debitorum quantitate debiti vel rei petite vel extimationis eiusdem
rei tam sortis (?) [illegible] creditoris vel alius per arbitrio potestatis et expensis [illegible] con-
tumacis debitoris per ipsum creditorem prius declarato. Et corporali prestito iuramento
quod petita [illegible] non [illegible] calumpnie petit. Solutoque primo iudici [illegible]
duo potestati [illegible] denarii pro libra cuiuslibet quantitatis vel extimationis rei petite
et hoc intelligatur ultra duorum solidorum pro petitione scribenda per ipsum potestatem
salvo iure tertii et aliorum absentium. Et ad ipsam tenutam dandam dictus potestas
balitorem dicti communis faciat executorem. Et in qua tenuta teneat creditor si sint
viginti sol. [illegible] ab inde infra aut extimatione ipsius quantitatis et sint res mo-
bilis octo diebus. a xx. sol. den. supra vel extimationis ipsius quantitatis quindecim
diebus si non sint res inmobilis uno mense. Et [illegible] terminis elapsis [illegible]

citet(ur) reus q(uo)d veniat recollecturus tenutam. qua(m) si no(n) recollegerit i(nfra) duos dies
dies post citatio(n)e(m) (et) p(ro)clamatio(n)e(m) [illegible] banniat(ur) talib(us) vicib(us) diu(er)sis diebus
ante portam palatii (et) in platea d(ic)ti co(mmun)is et plus offerenti deliberet(ur). (et) talis
deliberatio sic f(ac)ta valeat et teneat ipso iure. Si no(n) vaderet(ur) plus q(uan)titate
debiti, expensis et expensis [illegible] illud plus reo restituatur. Sed si no(n) sufficeret tenuta
[illegible] reg[illegible] (et) statim vadat(ur) sine aliis solle(m)pnitatib(us). Liceat t(ame)n
tali debitori sive reo recolligere d(ic)tam tenutam mo(do) p(re)d(ic)to venditam infra
unum mensem post d(ic)tam venditionem fa(c)tam iure venditoris pactum p(re)d(ic)tum
p(er) eadem q(uan)titate qua vaderet(ur) tali offerenti. Si vero no(n) reperiret(ur) q(ui) ipsam tenutam
emere vellet teneat(ur) potestas ipsam tenutam facere extimare et d(ic)to
creditori dari p(er) duos bonos p(er) potestatem eligendos (et) auctoritate ipsius potestatis inter-
ponere (et) q(uod) talem p(ro)cessum sic ordinatum (et) factum nil p(er) aliquem possit
dici vel opponi et talis tenuta sic deliberata libera sit venditoris vel
illius qui ipsam emerit (et) de ipsa habeatur verus d(omi)n(u)s (et) possessor. Salvo iure
[illegible] potiora iura. Si vero contigerit reus infra t(em)p(us) recolligendi tenutam
[illegible]erit tenutam renovari. renovetur satisfactis primo ab eo expensis
[illegible] (et) p(ro)secuta tenute si fuit [illegible] de iudicio [illegible] (et) iudicat(um) solvendo
alio quoquo modo audiatur. Si vero citatus co(m)paruerit sit minus recepto primo ab
eo iura(men)to. (et) interrogetur si petita sibi ab actore facere tenet(ur) [illegible]
(et) de omni eo q(uo)d confessus fuerit condempnetur q(uo)d infra t(em)p(us) sibi statutum p(er) potestatem
solvat det (et) faciat vel observet actori. Si vero q(uan)titas vel extimatio rei esset
quadraginta sol(idorum) sup(ra) infra decem dies. et si infra d(ic)tum terminum no(n) solverit
vel no(n) satisfecerit vel d(ic)tum est procedat(ur) ad dationem tenute (et) ad omnia supra
[illegible] ut sup(ra) continet(ur). aut ipsum capiendum si tenuta de bonis suis
no(n) reperiret(ur). facta t(ame)n primo (et) ante d(ic)tam p(ro)nuntiationem extimatione (et) adiudi-
catione tenute p(re)d(ic)te fide p(er) actorem de debito petito vel re petita p(er) publ(icum).

instrumentum ut dictum nisi testium fide cognoscatur coram dno potestate. Aliter nisi partis
probatum fuit ut dictum est nulla tenuta ex dicto decreto dari extimari ad iudicari
et appreciari possit per extimatorem et curiam tali actori petenti nec ad capturam
alicuius procedi. Quando reus negavit totum uel partem petitionis. dicitur si terminus quinque
dierum ad probandum et plus arbitrio potestatis facta primo litis contestatione et iuramento
calumpnie ab utraque parte prestito et tunc dictum salarium ab actore persoluatur. In ci-
tationibus aut fiendis in aliquibus ad petitionem alicuius ad videndum productionem et
receptionem exceptionum replicationum actoris et ad respondendum positionibus et
articulis et aliis actibus similibus concurrentibus partis sufficiat una citatio fienda ut domi
sua una dicta partis sequenti. Citationes uero fiende ad petitionem actoris ad respondendum
libello siue petitioni cuiuscumque fiat et fieri faciat prout in principio presentis capituli
dictum extat. Siquis uero voluerit agere uel aliquid petere contra heredes alicuius de-
functi faciat citari ex commissione dni potestatis ipsos heredes ad fenestras uel ad hostium
palatii et ad domum habitationis ubi habitabat talis defunctus per baiulorum comunis publice et
alta voce hoc modo videlicet talis facit citari et requiri heredes talis defuncti qui se
vellent uel eos defendere comparere infra quinque dies proximos futuros coram iudice
coram dno potestate responsuri de iure tali et ut citatio fiat bis in dicto ter-
mino ut dictum est et quibus terminis elapsis procedatur contra eos tamquam contra contumaces
ad dationem tenute et ad alia secundum formam predicti statuti et iura quod aut secus
fuit contra formam presentis capituli in quolibet casu presenti capitulo contento non valeat nec
teneat ipso iure. De citationibus et promptitionibus tenute
et pena facientis aliquem citari et non comparentis

Si quis fecerit aliquem citari et non venerit petiturus aliquid citato uen-
si venerit et non petierit soluat citato venienti uel citato ven-
denti si petierit duos soldos den. qualibet vice et scripturas expensas
quas potestas dni castri sibi faciat dare pignus.

De solutione executionis pro condempnatione quod debitum non solvit

nero Condempnatus debitor qui debitum non solvit infra terminum sibi assignatum solvat et solvere teneatur potestati pro sua executione duodecim denarios pro qualibet libra. Et si infra terminum solvit nullam executionem solvere teneatur. Si non super petitione inscriptis vel sine seu libello inscriptis dato pars rei negaret petita per actorem vel lis contestaretur, tunc salarium sex denarios pro qualibet libra persolvatur tempore litis contestationis vel responsionis predicte. Quod locum habeat tam in causis ordinariis quam extraordinariis et summariis et aliis quibuscumque, et pacta si fuerint in contrarium non valeant ipso iure.

Quod iuramento actoris in civilibus causis credatur usque ad decem solidos.

Actoris iuramento credatur usque ad summam decem solidorum si maior non fuerit quantitas petita et actor teneatur bone fame et litigantes sint Mutinenses. Si non actor vel reus vellet petere alios decem solidos non audiatur usque ad octo dies nisi probatorem alterius per alterum hostenderet se habere quantitate viginti solidorum et ab inde infra si maior quantitas non peteretur sufficiat probatio unius testis summarie recepti.

De sequestrationibus fiendis

Sequestratio fiat ad petitionem cuiuslibet petentis iurantis debitorem suum esse suspectum et non possidere bona mobilia vel inmobilia in civitate Mutine vel eius districtu tot que sufficiant ad satisfactionem debiti. Et si reperiretur debitorem possidere bona seu mobilia in Mutina vel eius districtu statim sequestratio revocetur. Et si ille contra quem sequestratio est vellet dare ydoneum fideiussorem de parendo iuri et de iudicio sisti et iudicatum solvendo revocetur sequestratio fideiussore dato. Si non sequestratio infra quinque dies non revocaretur detur in tenuta creditori quantitate debiti et expensarum. Facta prius fide de debito per publicum instrumentum vel testes ydoneos summarie receptos et recepto salario secundum formam statutorum et procedatur ut continetur supra in capitulo de datione tenute. Nulla sequestratio fieri possit contra Mutinenses ad petitionem forensis et si fieret sit nulla ipso iure.

De sequestrationibus faciendis : De cautela danda ut recipienda

Ubi rei in iudicio dotem datur immediate et eius ipsum capere teneatur et statim
cautam potestas diffiniat summarie et si capere nollet habeatur pro confesso et
de quantitate petita et ut confessus condempnetur.

De cautela danda et recipienda : De libelli oblatione

Libellus detur ab actore Reo si petitus fuerit expensis actoris de petitione viginti
quinque librarum vel rei valentis quantitate predictam et ab inde supra quantacumque sit quanti-
tas petitionis sive rei aut rerum. Et ab inde infra non detur libellus neque petitio si
petatur sed summarie procedatur. Et oblato libello continenti quantitatem xxv librarum
vel rei valentis dictam quantitatem et ab inde supra ut dictum est detur terminus Reo
quinque dierum ad respondendum libello. Infra quem terminum si reus non responderit actori
requiratur Reus ad petitionem actoris quod infra secundum diem compareat coram potestate ad
audiendum et videndum preceptum tenute fiende per dictum potestatem pro quantitate con-
tenta in libello. Dicto termino elapso actori detur tenuta de bonis Rei pro quantitate pe-
tita et expensis facta primo fide de debito petito per publicum instrumentum vel per testes
ydoneos et fide dignos summarie receptos soluto salario secundum formam statutorum et
procedatur ut de iure post datione tenute continetur quod tenuta revocari non possit nec
aliquo modo rescindi nisi creditori fuerit integre satisfactum de omni eo quod in libello seu
sive petitione continetur. Et in quolibet libello sufficiat exprimere simpliciter
causam sive actionis creditore. Si vero Reus infra dictum terminum declaratum comparuerit
et libello seu petitioni responderit audiatur per potestatem et eius responsio admittatur
et iura procedatur ut iuris fuerit.

Conveniatur principalis prius quam fideiussor

Principalis prius quam fideiussor conveniatur. Si bona principalis ut ipse
reperiretur et in foro Montisalcionis inveniri possit alias creditori liceat
agere contra quemcumque et ille habeatur fideiussor quod appareat in instrumento vel per ydoneos testes

8v

ut fideiussor obligatus vel qui habet instrumentum recognitionis debiti vel instrumentum
confirmationis indempnitatis licet appareret cuiusque ipsorum insolidum obligatus
vel qui probaverit fideiussorem et vel fuisse saltim per duos testes sumarie recipiat
per potestatem dicti castri non obstante quod appareret principaliter et insolidum obliga-
tus et adpetitionem fideiussoris aut habentis instrumentum recognitionis debiti vel instrumentum
confirmationis indempnitatis vel probantis per testes ut dictum est sumarie capiatur et
detineatur principalis ad solvendum creditori debitum et ad conservandum ipsum
fideiussorem a debito cum quo vel ipso instrumento appareret obligatus Et predicta
locum habeant tam in civilibus quam criminalibus et dannis datis Vicariusque teneatur
predicta omnia et singula sub inviolabiliter observare in pena xxv librarum

[illegible] ¶ Quod detentus pro uno debito non possit detineri pro alio

Montisfabionensis debitor adpetitionem alterius Montisfabionensis condempnatus aut confessus de bonis non reperiretur possit pro omni debito capi et detineri dieque noctuque et nunquam non sit detentus pro aliquo delicto aut alia quacumque causa non possit recomendari vel detineri pro aliqua alia causa aliqua causa dum detentus manet nec postea illo et eodem die Nullusque capi possit pro aliquo debito in ecclesia nec in domo sue solite habitationis nec in diebus pascalibus et si captus non teneat capturam et statim debeat relassari

Minor xx annis et filius familias nullo modo iure vel causa obligari possit

Minor viginti annis patre carens Nullatenus sine licentia tutoris vel curatoris vel trium proximiorum consanguineorum ipsius. Nec filius familias sine patris consensu se alicui aliquo modo iure vel causa obligare possit nisi publice appareret se esse huius administratorem. Et aliter ipsorum aliquis obligatus reperiretur ipso iure obligatio sit nulla non obstante iuramento nec aliquo iure salvo et excepto quod si talis minor viginti annis patre carens ac etiam talis filius familias sint minores sexdecim annis si fuerint artifices sive filius

mercaturis cum pro sua non retrahendo vel comportando seu transferendo de mercantiis
in vendendo et emendo et omnia alia faciendo pertinentia super predictis rebus mobilibus
tam ac et in laboritio et in laboritiis cum conductoribus et aliis quibuscumque in quibus
mercaturis vel aliis faceret causis omnes habeant vel pater familias et maiores et
omnia sua pro eos valeant et teneat tamquam sui maiores predicta quod locum habeant ad
futurum potestas quod sic tenentur omnes obligationes atque contractus factos cum aliqua minore
vel filium familias per modum omnes facere cessent ad petitionem patris. tuto-
ris et curatoris aut matris vel trium proximiorum consanguineorum. Nullus quod audeat
cum talibus contrahere nisi mo est pro ad penam decem librarum denariorum. De minori
vero etate credantur sic duorum vel trium proximiorum consanguineorum et predicta omnia
fiant summarie sine petitione et libello die feriato aliquo non obstante.

Constringantur summarie promissores rei vel partis

Promissores rei vel partis ea adiutoriis vel consiliis personalis teneantur solvere
infra tres dies tali ipsum adiuvanti si talis adiuvans petierit videlicet
quod si non solvunt constringantur per eos ad promissa servanda ac et ibi compotus sit ea. et
predicta fiant summarie et expedite sine strepitu et figura iudicii die feriato
aliquo non obstante. Qualiter instrumenta publica sine laude

et precepto executioni mandantur

Status debitor licet sive presens sive absens fuerit ex contumacia habere dicti
in accusata causa pub. debiti instrumento ad petitionem debitoris personaliter
capiatur vel de bonis suis infra terminum mittatur pro quantitate dicti debiti et expensas ad certam
dicti creditoris per potestatem dicti castri vel baiulorum nec relaxetur donec dicto creditori de
dicto debito fuerit integraliter satisfactum Salvo quod talis reus captus possit opponere ce-
rtas exceptiones vel alicam exceptionis contra dictum instrumentum quam seu quas infra octo dies
probare teneatur a die termini sibi dati quas si non probaverit solvat nomine pene v. grossos
solidos denariorum. Excepto quod si opposuerit exceptionem falsitatis et non probaverit infra decem

terminum solvat nomine pene decem libras den. de facto et sine aliqua diminutione
Volumus tamen quod contra publica instrumenta nulla exceptio possit opponi nisi falsitatis pre-
scriptionis et pacti de non petendo inter partes quod non continentur in instrumento. Addicientes et sta-
tuentes quod predictum dicimus et de executionibus publicorum instrumentorum idem dicimus de sen-
tentiis et condempnationibus preceptis laudis et arbitramentis legatis seu lega-
tis ac et testamentis et aliis ultimis voluntatibus coram dicto potestate in supradicta
formam procedatur

De petitione consilii sapientis

Si quis diceret se fore gravatum ab aliqua sententia vel condempnatione vel ab alio
quocumque actu vel processu precepto vel ab alio gravamine quocumque et qua-
cumque sive ut in questione tam civilibus causis quam criminalibus et dampnis datis et aliis
quibuscumque actibus et nollet appellare infra quinque dies post latam condempnationem vel sen-
tentiam quocumque processu precepto vel ab alio actu quocumque omnino vel gravamine non
attendente tamen et potestas intelligentes ad eorum libros et iudicibus datis tamen de in-
iuriis petere consilium sapientis super petitis vel aliquis petitorum teneatur
potestas tale consilium dare et concedere expensis petentis et nichilominus ut peti-
tum consilium sapientis in civilibus causis idem potestas teneatur ipsum concedere
expensis utriusque partis Et post capturam consilii [?] actori expensas
statim integraliter persolvantur primo sed concedere [?] [?] et dubii et [?]
ipsius sapientis consilium et ita debeat observari et non petito consilio dictus potestas
nullatenus procedat et si procedat non valeat quod actum fuit post consilium
petitum. Volumus tamen quod si petens consilium non deposuit salarium tam consul-
toris quam et [?] scripturarum et actorum quam et nuntii potentis [?]
dictis [?] infra duos dies a die petitionis dicti consilii quod a dicto termino
inantea [?] non petito potestas possit sententia ita procedere ut
primitus potestas ante petitorem consilii dari salarium aut consultoris et

Mulier dotata nō succedat in bonis [illegible] possit aliquid de dote sua [illegible]

Mulier dotata ut deinde apud [illegible] arbitratores [illegible] vel plures [illegible]

[illegible] ut alio [illegible] viginti solidorum [illegible] quam [illegible]

[illegible] tamen auferat [illegible] sine aliqua diminutione

[illegible] nullum. Salvo [illegible] proximus [illegible]

[illegible] et in arbitri seu arbitratores [illegible] non teneantur ad penam

[illegible] et si arbitri vel arbitratores mandaverint partibus de [illegible]

[illegible] conscilio [illegible] et aliis causis [illegible]

[illegible] arbitro [illegible] et causis [illegible] et partes vel [illegible] stare [illegible]

consilium [illegible] non possit [illegible]

[illegible] vel aliquo [illegible]

[illegible] arbitri seu arbitratores non teneantur ad penam [illegible]

[illegible]

De prescriptione rerum mobilium et inmobilium.

Si quis bona fide justo titulo et suo nomine [illegible] partes [illegible] et [illegible] in [illegible] [illegible] tempore [illegible] et [illegible] possessione nullus possit talem possessorem aliquo modo [illegible] molestare [illegible] super tali re [illegible] contra talem possessorem [illegible]

Parte I.
Serie I.
N. 3.

ARCHIVIO STORICO
ORVIETO
Scaffale Alfa
Palchetto A
Numero 38
Colonna IV
Indicazioni sistematiche
MATRICOLA 38

terminum solvat nomine pene
Volumus tamen quod contra publicum instrumentum ... [illegible] Item habeat dixit aut quorumcumque aliqui ... detineret
scripturas et partium ... inter partes quod non ... testium productionem coram ...
tuentes quod grossandum ... et de restitutionibus ... sen-
tentiis et condempnationibus preceptis laudis et arbitramentis ... litiga-
tis ac et testamentis et aliis ultimis voluntatibus coram dicto potestate ... quando-
formam predictis

De petitione consilii sapientis

Siquis diceret se fore gravatum ab aliqua sententia vel condempnatione aut ab aliquo
quocumque actu vel processu precepto vel ab alio gravamine quocumque et quacum-
cumque sententia vel interlocutoria tam in civilibus causis quam criminalibus et dampnis datis et aliis
quibuscumque actibus et nollet appellare infra quinque dies post latam sententiam vel super
quocumque processu precepto vel ab alio actu quocumque sententie vel gravamine non
ostendente ... et potestate intelligantur ad eorum libros et scripturas datis ... in
quacumque peteret consilium sapientis super predictis vel aliquo predictorum teneatur
potestas illud consilium dare et concedere expensis petentis ... aut peti-
verit consilium sapientis in civilibus causis idem potestas teneatur ipsum concedere
expensis utriusque partis Et post capturam consilii ... auctori expensas
statim integraliter persolvat primo facto concedendo punctos questionis et dubii et scriptum
ipsius sapientis consilium et ita debeat observari Et non petito consilio dictus potestas
nullatenus procedat et si procedat non valeat quod actum fuerit post consilium
petitum Volumus tamen quod si petens consilium non deposuerit salarium tam consul-
toris quam et ... scripturarum et actorum quam et ... potentis puntum
dicte questionis infra duos dies a die petitionis dicti consilii quod a dicto termino
in antea ... non petito potestas possit in dicta causa procedere ut
primitus poterat ante petitionem consilii dati Salarium aut consultoris et

Ordinationi e statuti [illegible]
et di Monte Gabione [illegible]

[illegible] allegat[ur] alius [illegible] et in arbitri sive arbitratores unus vel plures [illegible]
et debeant laudasse inter partes de [illegible] infra [illegible] dies
post compromissum factum, ad penam viginti solidorum [illegible] quam [illegible]
vel eisdem potestas [illegible] auferat [illegible] sine aliqua diminutione.
Et [illegible] compromissum sit nullum. Salvo si [illegible] prorogatur de
[illegible] voluntate. Et in arbitri seu arbitratores [illegible] non teneantur ad penam
[illegible] et quod si arbitri vel arbitratores mandaverint partibus de [illegible]
[illegible] aliquod [illegible] consilio [illegible] et aliis causis occurrentibus et [illegible]
[illegible] arbitros [illegible] et causas [illegible] et quod partes vel [illegible] aliqua staret [illegible]
consilium [illegible] non posset [illegible] eisdem [illegible] vel causis [illegible]
[illegible] tum [illegible] deposit [illegible] vel aliquo [illegible] vel
[illegible] arbitri seu arbitratores non teneantur ad penam. Et [illegible]
dicte partes vel pars aliqua [illegible] staret [illegible]
laudo et arbitramento [illegible]
[illegible] partes [illegible] laudum et arbitramentum [illegible] possit
[illegible] vel opponi [illegible] et [illegible] pleno [illegible] possit
dicte partes vel aliqua [illegible] laudum [illegible] vel arbitramentum aliquod
[illegible] nec ab eisdem [illegible] appellare nec petere [illegible] reduci
ad arbitrium [illegible] pena [illegible] aliqua [illegible]
[illegible] appellatio nec [illegible] arbitri [illegible]
[illegible] diffinitiones non [illegible] nec [illegible] et si dicti arbitri vel
arbitratores [illegible] laudandi diffiniendi [illegible]
[illegible] seu causis [illegible] ad [illegible]
[illegible] possint [illegible] eligere [illegible] bonum virum [illegible] fidelem [illegible]
et si dicti arbitri vel arbitratores [illegible] non [illegible]
eisdem dare [illegible] eligere [illegible]

De prescriptione rerum mobilium et immobilium

Si quis bona fide iusto titulo et [illegible] possit
[illegible] et [illegible] rem immobilem [illegible] aliquo
[illegible] tempore [illegible] nullus possit
talem possessorem [illegible] molestare nec [illegible]
[illegible] tali re [illegible] talem possessorem [illegible]

Parte I.
Serie I.
N. 3.

ARCHIVIO STORICO
ORVIETO
Scaffale Alfa
Palchetto A
Numero 38
Colonna IV
Indicazioni sistematiche
[illegible] Statuti
n.o 3 [illegible] Statuti
di Montegabbione Sec. XVI
MATRICOLA 38

Si quis possederit rem mobilem spatio quatuor annorum computato tempore sui predecessorum
autorum seu possessorum pacifice et iusto titulo nulla lix sibi moveri possit
Et predicta non vendicent minoribus viginti annis nec mulieribus pro earum dotibus
vel augmento dotium Et absentes petant debitum eorum vel rem eius debendam
vel alium ipsorum quomodo non pure vel ca sine titulo infra viginti annos et si
infra dictum tempus xx annorum non petierit vel elapso dicto termino nullatenus audiatur
Sed potius omnis iuris actio sit extincta Si quis aliquam rem inmobilem habuerit te-
nuerit et possederit tempore et per spatium viginti annorum pacifice et quiete quod dicto tempore
elapso nulla lix tali possessori atque molestia ab aliquo moveri possit Et si quis
contra talem possessorem aliquid peteret non audiatur Sed potius talis possessor
ipsius rei habeatur verus dominus et possessor non obstante quod talis possessor de ipsius
rei titulo non doceret vel non ostendere posset Et predicta omnia et singula locum
habeant in unoquoque casuum predictorum et cuiuslibet ipsorum in preteritis presentibus et fu-
turis Volumus tamen quod presens statutum contra minores locum non habeat quoque
modo Sed secundum formam iuris comunis in ipsis causis procedatur Quod forensibus
reddatur illud ius quod redditur Montisrabionensibus in illo tali loco

N Orensibus fiat et observetur illud ius in castro Montisrabionis in civilibus
causis et criminalibus quod fieret et observaretur Montisrabionensibus
in loco vel foro illius qui peteret sibi ius fieri de aliquo Montisrabionensi Teneatur
quod talis forensis satisdare ydonea cautione si peteretur et diceretur per Montisrabio-
nensem velle talem forensem convenire aliter talis forensis non audiatur
hoc tamen excepto quod in contractibus et mercatiis factis in dicto castro per forensem
per potestatem dicti castri summarie procedatur tam in ipso quam in ipsum diebus feriatis
et non feriatis sine aliqua petitione solummodo veritate inspecta non obsta-
tibus eius dictis Quod potestas teneatur pubertatibus et compositum facere rationem

P Ubertibus et adultis potestas teneatur precaventer expressam facere rationem
dummodo curent de non revocando impositorum quod eorum fuerit ratione
minoris etatis Si quis autem contra eos exceptionem aliquam opposuerit postea non
audiatur et eorum acta valeant tamquam acta maiorum
De distringendo compellendo condempnatos ad petitionem creditorum
Condempnatus ad petitionem sui creditoris vel quacumque alia causa per potestatem

similia verba turpia solvat pro qualibet verbo et qualibet vice decem solidos den.
sine diminutione et de facto

De verbis iniuriosis

5 Verba iniuriosa dicens alicui mulieri dixerit vel putana Ruffiana
Maliozia beriara solvat pro qualibet verbo et qualibet vice decem libras
den. Si vero dixerit somaya stregaya scompisciata vel hiis similia solvat
quatraginta solidos den. sine diminutione et de facto. Si vero dixerit latro tra-
ditore assessino becho cornuto pdito aut hiis similia solvat pro qualibet
verbo et qualibet vice libras decem den. sine aliqua diminutione et de facto.
Si vero aliquis rimpproveraret alicui aliquam iniuria suis predecessoribus sicut vel tuo
pre o fratello fu impicchato aut tua matre fighola o sorella fuerunt
putana aut hiis similia solvat pro qualibet verbo et qualibet vice quinque
libras den. sine diminutione et de facto

De pena facientis insultum

6 Insultum quemque facit contra aliquem cum armis ad domum vel insurrexerit
vel in aliquo alio loco in Materabione vel eius districtu solvat nomine
pene quinque libras den. et pena percussionis si percusserit. Si vero
sine armis octo libras den. Insultus non intelligatur quando quis irato animo et
iniuriose moveret se de loco ad unum vel plures cum pluribus passibus et fuit
contra aliquem. Qui vero insultatus fuit cum armis possit se defendere et agresso-
rem percutere cum moderamine inculpate tutele

De pena evaginantis arma percutientis cum barulo vel sine

7 Si quis iniuriose extrassit evaginaverit aut manu misserit ad arma
contra aliquem solvat nomine pene si non percusserit quinque den. libras
Si vero aliquis contra aliquem dominavit et iniuriose cum aliquo genere armorum
aut ipsa lanceavit vel proiecerit et non percusserit solvat nomine pene decem
libras den. Et si quis vero aliquem manu vacua percusserit a collo infra sine
sanguine solvat pro qualibet percussione quinque libras den. Si vero quis percussi
manu vacua a collo supra sine sanguine solvat decem libras den. pro qualibet
percussione. Si vero quis aliquem percusserit barulo lapide vel cum aliquo genere
armorum non ferratorum a collo infra sine sanguine solvat pro qualibet
percussione decem libras den. Si vero percusserit cum dictis armis a collo supra

12v

sanguinis effusione soluat quindecim libr. den. Si vero cum sanguinis effusione omnes
predicte pene duplicentur. Siquis vero aliquem per capillos cepit et ipsum in terram proie-
cerit si sanguis non exiuit soluat nomine pene decem libras den. Et si sanguis
exiuit soluat quindecim libr. den. Siquis autem aliquem impinxerit et ipsum in ter-
ram cadere fecerit et sanguis non exiuerit generaliter supra ipsum soluere teneatur octo
libras den. et si sanguis exiuit duodecim libr. den. Siquis autem birretum vel
capputeum alicuius iniuriose elevauit de capite soluat nomine pene viginti
solidos den. Mulieres autem cuiuscumque status sint et minores quatuordecim annis
maiores vero decem annis inter se rixantes vel aliquod maleficium committentes media
pena puniantur in singulis capitulis predictis voluminis statutorum. Preter quam in predictis
datis et preter quam in aliis capitulis expressis supradicti voluminis statuentes quod in-
ceptor rixe tamen ubi quam sit in singulis capitulis contentis duplici pena puniatur
quod pena dupla intelligatur et simplex et per simplex habeatur.

Consanguinei iniuriam patientes non teneantur ad penam

Consanguinei ex quarta linea se attinentes usque inter eum gradum
offendentes aut unus alterum cum sanguinis effusione vel sine per-
cussiones tam armis vel sine armis leuia crimina committentes media
pena puniantur in singulis capitulis predictis. Si vero inter eos commiserint grauia
crimina vel offensas puniantur pena in statuto contenta prout alii extranei
puniantur. Si vero maritus percusserit uxorem suam cum armis sine armis vel san-
guinis effusione vel sine sit et de verbis iniuriosis et in aliis quibuscumque non
teneatur ad penam. Et hoc volumus intelligi in criminalibus grauibus ut supra
dictum est. Si vero filii vel filie patrem vel matrem percusserint soluant vel
patiantur nomine pene duplum ... quod aut soluat penam in statuto contentam
in maleficio commisso aut aut moretur tribus mensibus in cippis aut moretur per
annum in castro Motisrabionis et est districtu. Et predicta intelligantur de filiis
filiabus habentibus quatuordecim annos et ab inde supra.

De electione sindici comunis

Item domino Frandolo et Matheo cantandum statuimus et ordinamus quod
tempore introytu noui potestatis dicti castri et in principio sui officii et infra
... dies post iurationem dicti sui officii quod consiliarii qui in illo tempore erunt
teneantur et debeant eligere et creare unum bonum et ydoneum hominem de dicto

castro persicadorum dicti castri ad penam decem solidorum denariorum pro quolibet et sine aliqua diminutione
et potestas de predictis teneatur vinculo iuramenti facere expressam executionem. Et Techillominus
teneatur post rogatum addendum sindicum eligendum cuius officium duret sex menses. Et ipse
sindicus teneatur et debeat in principio sui officii sic et secundum putare coram dictis
consulatus civitatis Urbisveteris teneatur quod dictus sindicus omnia maleficia expressa et de-
licta que commiterentur et fierent in castro Montisfabionis et plebatu et districtu infra ter-
mino trium dierum a die commissi maleficii expressi vel delicti dicto domini consulatus dicte
civitatis Urbisveteris dicere et denuntiare punctaliter. Et si sindicus vel aliquo predi-
ctorum ullam negligentiam vel defectum commisit in non se putando coram dictis dominis
consulatoribus pro non urbisveteris antedictis et etiam in non repudiando et denuntiando
vel solvat et solvere teneatur pro quolibet et qualibet vice decem libras denariorum
sine aliqua diminutione et de facto. Et de predictis omnibus teneatur potestas dicti
castri expressam facere executionem.

De pena furantis aratri ferrum iugum

10 Ratrum iugum vel gomeriam alterius quicumque furatus fuerit vel arrepit et
predictum non assignavit et non reposuerit in loco unde arrepit infra
duos dies post arreptionem dictarum rerum solvat nomine pene quinque libras denariorum.
Si vero in dicto termino assignavit solvat nomine pene viginti solidos denariorum.
Et Techillominus solvat pro dampno passo pro suo interesse decem solidos pro quolibet
die quo retinuit ipsas res sic furatas vel arreptas.

De pena proiciens lapides ad domum alterius

11 Lapidem ad domum vel super domum vel ad hostium alterius quicumque proiecerit
solvat de nocte quinque libras denariorum. De die vero solvat quadraginta
solidos denariorum.

De pena occidentis seu vulnerantis alienas bestias

12 Avallinam bovinam asininam vel mulinam bestiam si quis occiderit
contra voluntatem domini solvat nomine pene quadraginta libras denariorum. Si non studio
sed vulneraverit solvat centum solidos denariorum. Porcinam pecudinam capri-
nam vel caninam bestiam si quis occiderit solvat centum solidos denariorum. Si vero
vulneraverit studiose solvat viginti solidos. Anserem pullam vel aliud
volatile alterius si quis occiderit solvat decem solidos denariorum. Liceat
tamen cuilibet sine pena in re sua propria vel reducta occidere pullum

sibi damnum dantem et tur assignare curie dni castri de quo dano si recepit ut
no stet iur.to petentis damnu et delinquens inspectis ut aliquo petroz damnum
patienti debeat emendare

13 **De pena prestantis auxilium consilium seu favorem**

Prestans dans seu prebens alicui malefactori aliqd malitium ut delictum
committendum et perpetrandum auxilium consiliu ut favore si dum
tale malitium ut delictum perpetraret fuit pns equali pena cu principali
delinquenti debeat condempnari Quod no fuit pns media pena puniatur

De pena mariti no tractantis uxore debito coniugali

14 Maritus q uxorem suam no tractavit debito coniugali teneatur sibi resti
tuere dotem dumodo uxor ducat honestam et castam vitam pnare
et dotem marito reddere cu ipse ipsam retinere voluit ut decet debito coniugali

De pena frangentis carceres

Carceres seu repos. cois nemo detentus occasione maleficii debiti ut ali
quacumque de ca i eis frangat rumpat ut de eis exeat q contra fecerit
solvat nois pene viginti quinque libr den. sine aliqua diminutione et ptr
15 Cuiu no tali rumpenti ut exeuntis ex eis prestiterit aliqd edificium ut inge
nium ut ferrum. p eas rumpendo ut aperiendo eamdem pena solvere teneatur
Detentus vo in palatio p aliqua condempnatione ut debito ut delicto p eu cmisso
ut aliqua alia de ca p potatem dni castri sine licentia ipius potatis nullatenus
de eo exire psumat pena viginti solidoz et mi? discretioni potatis et
consiliarioz et secundum pena sibi impositam p ipum potatem

De auxilio prestando potati

16 Potestas castri Montisfalconis posse teneatur et debeat manibus ppriis
capere et capi facere p alios quoscumque d? ... castro omnes exbanditos et conde
natos civitatis ... et dni castri et comitatus ... q commiserit aliqd
malitium ut excessum ... ipos mittere et ... p quoscumque ... potati
placuerit in principio ... dni castri et ipos ... pena condempnatoz
solvere ... et qd ad omnem requisitionem dni potatis omnes et singuli
... castro et eius districtu teneantur et debeant ipum iuvare ...
... delinquentes ... et eidem ad predicta exequenda
dare et prestare auxilium et favorem pena quinque libr den. p quolibet

De duplicatione penarum

17 Omnes pene quorumcumque delictorum maleficiorum et dannorum datorum duplicentur de nocte et nox intelligatur ab ortu solis usque ad occasum Triplicentur tamen pene maleficiorum et delictorum commissorum in personam potestatis vel in contra potestatem dicti castri Duplicentur tamen omnes pene maleficiorum et delictorum commissorum in personam consiliariorum et camerarii communis Duplicentur et pene in platea et in palatio communis et in ecclesia duplicentur et pene que committerentur et fierent coram potestate et et coram consiliariis communis

De Mitigatione penarum

18 Accusatus denumptiatus vel inquisitus de aliquo maleficio commisso vel delicto comparens in iudicio coram potestate dicti castri antequam sit condempnatus, si in prima sui accusatione confessus fuit maleficium seu delictum de quo procedetur contra eum diminuatur ei quarta pars pene in qua veniret condempnandus per formam statutorum dicti castri de tali maleficio vel delicto si maleficium vel delictum consisteret. Et si pacem habuit cum offenso infra decem dies a die accusationis facte et eam produxerit coram potestate per publicum instrumentum de tali maleficio et delicto diminuatur sibi alia quarta pars pene in qua veniret condempnandus de ipso maleficio si pacem non haberet. Et quicumque autem fuit condempnatus pecuniariter de aliquo maleficio vel delicto et condempnationem de se factam pecuniariam solverit in pecunia numerata infra decem dies a die condempnationis de se facte videlicet tres partes dicte sue condempnationis alia quarta pars pene sibi penitus remictatur nec ipsam quartam partem solvere teneatur. Et predicta de pace non habeant locum in furtis nec in dannis datis nec in blasfemiis dei virginis Marie nec in aliis casibus ubi statutum expresse loqueretur in contrarium.

De procedendo in maleficiis de similibus ad similia

19 Si quod maleficium commissum vel delictum committeretur aliquo cuius pena non reperiretur in presenti volumine statutorum expressa mentio procedatur de similibus ad similia et si certa similitudo non haberetur procedatur secundum discretionem potestatis et consiliariorum iudicantis datis. Ubi vero si certa similitudo non reperiretur, delinquens arbitrio potestatis condempnetur.

Quod potestas possit inquirere super maleficiis et dannis datis

20 [illegible] possit inquirere debeat et teneatur ex officio curie et ad petitionem cuiuslibet volentis inquirere ex [illegible] commissis per tres menses ante principium officii sui antecessoris

super omnibus et singulis malleficiis excessibus et delictis dampnis datis et super omnibus contentis
presentis statuti singulis penis imponimus et super omnes repertos culpabiles punire et
condempnare et penas exigere secundum formam presentis statuti. Additum huic capitulo
quod ad probationem inquisitionem dampnorum datorum sufficiat attestatio et probatio unius testis
ydonei sine qualibet contestate dummodo sit maior decem annorum

De pena non parentis mandatis potestatis

1 Item statuimus et ordinamus quod potestas dicti castri possit imponere penam
21 in obedienti sibi usque quantitatem decem libras pro qualibet precepto pena ut
mandato facto et qualibet vice dummodo uno et eodem die non possit procedere ad
decem penam nisi bis et Rebellionis teneantur obedire et hec si mandatum fuerit
pro facto comunis ipsius potestatis et pro honore eiusdem salvo semper vero et lma excusatione
et minus arbitrio dicti potestatis

De pena minorum decem annis malleficium comitentium

Minor decem annis non tamen doli capax malleficium aliquod reale vel personale committens
solvat decem solidos nomine pene sine aliqua diminutione. Si non fuerit
22 doli capax solvat quartam partem pene eius quod solveret maior quatuordecim annis
si malleficium committeret et minus arbitrio potestatis et consiliariorum qui habeant decla-
rare utrum talis minor sit doli capax necne et in reali malleficio patienti
dampnum debeat emendare. De eius non etate credatur sacramento patris matris vel duorum
proximiorum consanguineorum ipsius. Et si tamen minor tamen doli capax aliquod
homicidium commiserit remaneant et stet in arbitrio Magnificorum dominorum conservatorum
Magnifice civitatis urbisvetis et totius consilii eiusdem civitatis. De dampnis datis
ad debitam penam solvere teneantur.

De pena devastantis cupellos apium alterius

Cupellos alterius cum melle quicumque devastaverit aut per se arripuerit vel sustra-
xerit apes alterius solvat pene nomine pro quolibet cupello quinque libras
23 denariorum. Liceat tamen cuilibet examen seu apium colligere ubicumque fuerit sine
pena. Examen non suum colligerit aut arripuerit de re alterius vel in aliquo
arbore vacuo sine licentia domini rei solvat nomine pene viginti solidos
et in quolibet casuum predictorum dampnum inferens patienti dampnum debeat emendare

De pena non comparentis se presentare

24 Rebellionibus comunis cum missi fuerint per potestatem et curiam dicti comunis quicumque

nō pmisit se pignorari soluat noīe pene quinquaginta solidos den. sine aliq͂
diminutione et de sero cui͂ hostium domus clausit soluat eamdem pe-
nam et ultra.

De pena nō trahentis ad rumorem

25 Omnibus de dicto castro et eius districtu teneatur et debeat trahere ad rumo-
rem quocumque loco rumor fuit suscitata dicti castri et eius districtu
et quicumque contrafecerit soluat noīe pene sex sol. den. et de nocte duplum

De pena extrahentis vel sufferentis aliquem terminum

Quicumque inciserit aut extraxerit vel sufferaverit terminum inter se et vicinum
vel consortem eius sol. sine licentia dicti sui vicini vel consortis soluat pro quolibet
27 termino et qualibet vice decem libr. den. sine aliqua diminutione et si sero
si nō boves arando terminum extraxerint aliquem teneatur statim remittere
et ponere in eodem statu una cum vicino suo vel consorte suo quo ad quem
portaret terminus si prius erat. Et si nō erat prius tunc teneatur vocare duos
vicinos stantes si sunt vel unum ad minus coram quo dictum terminum in suo
statu reponat.

28 De pena intrantis vel exeuntis aliunde quam per portas

Nulla persona audeat vel presumat intrare vel exire dictum castrum
de die vel de nocte aliunde quam per portas positas dicti castri porte sint
apte nec et clausi vel sol. nec aliunde quocumque vel qualitercumque pena
decem libr. den. sine aliqua diminutione. Cum nō fuit forensis et nō habitator
in dicto castro soluat noīe pene viginti quinque libr. sine aliqua diminutione

Quod potestas teneatur licentiare malefactores et eos capere de suo districtu

Omnes et singulos homines et personas male conditionis et fame et mag.
28 de statu civitatis urbisueteris potestas dicti castri vinculo sacramenti teneatur
et debeat licentiare et expellere de dicto castro et eius districtu nec ad posse
eos moram permanere in dicto castro vel eius districtu ymo statim facto eis precepto per dictam
potestatem debeant discedere sine mora et si nō discesserint infra tunc
teneatur dictus potestas mittere rumorem et vocare homines ad capiendum ipsos
homines male fame adducendum ipsos ad palatium ut sua summarie eis potestas
ad ... faciendum soluat noīe pene decem libr. den. sine diminutione

De penis tenentis facere executionem in condempnationibus maleficiorum

29 Statuimus et ordinamus quod potestas dicti castri teneatur et debeat facere executionem de omnibus et singulis condempnationibus malleficiorum extraordinariorum et quorumcumque aliorum delictorum datis factis et latis tempore suo regiminis de quibus executio comode fieri potest

De pena intrantis palatium cum armis

Nulla persona de dicto castro vel eius districtu nec forensis audeat vel presumat intrare palatium comunis cum aliqua generis armorum ad penam viginti solidorum sine aliqua diminutione et qualibet vice.

30 ## De renumptiationibus accusarum sive abolitionibus accusationum et earum mitigatione

Siquis voluerit renumptiare accusis vel accusationi cuiuscumque conditionis existat in qua contineretur delictum de quo solvere deberet centum solidos et ab inde supra solvat pro renumptiatione sive abolitione solidos decem denariorum potestati a centum vero solidis usque ad triginta solvat dicto potestati solidos quinque ab inde vero infra solvat arbitrio potestatis

31 ## De partibus contingentibus potestati

Statuimus et ordinamus quod potestas dicti castri qui pro tempore fuerit cuiuscumque status existat de omnibus penis et condempnationibus suo tempore latis et factis ac et de veteribus medietatem videlicet de omnibus inquisitionibus dannorum datorum et malliciorum et alia medietas sit comunis dicti castri

32 de omnibus vero accusis comunis eo factis et productis habeat et habere debeat quartam partem et non plus alia quarta sit dicti accusatoris et medietas sit comunis excepto quod de pena cuiuslibet renumptiantis accusam de qua pena dictus potestas nichil debeat habere et similiter de omnibus renumptiantibus accusam

Incipit Liber quartus ordinamentorum

De festivitatibus celebrandis

Nemo laboret nec aliquod laboritium faciat vel artem vel carreget cum bestiis
seu salmam cum eis portet in festivitatibus Christi videlicet diebus dominicis et
pascalibus nec in aliquo festo sancte Marie Virginis in festivitatibus beatorum
apostolorum petri et pauli et omnium aliorum apostolorum sancti Michaelis archangeli sancti
Laurentii sancti Antonii de mense Januarii sancte Marie Mathalene sancte Ca-
terine sancte Lucie et omnibus diebus veneris de mense Martii pena decem
solidorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice. Liceat tamen aquam erbam cuiusque
vel frondes facere et aportare bladum et aya pistare ovas subtractare linum
et canapem de gurgis trahere et granum messium arrappurciare sine pena
Et nemo laboret in die sabati post vesperas ad penam decem solidorum Et potestas
teneatur dictas festivitates de sero precedenti vel de mane hora congrua banniri
facere quod si non fecerit ad penam aliquam nullatenus teneatur salvo quod in diebus pasca-
libus nativitatis yhesu christi et diebus dominicalibus banniri facere nullatenus teneatur

Sancti Antonii / Sancti Egidii Sancti Blasii / Sancti Nicolai Sancti / Antonii Sancti ... / Sancti Nicholai / supra dicte

De pena non facientis opus commune quod fuit sibi preceptum vel bannitum

Nemo communi opere preceptum fuit sive bannitum mandato potestatis si eos non
fecerit nec fuit ad faciendum solvat nomine pene decem solidos denariorum
pro quolibet et qualibet vice et nichillominus dictum opus facere teneatur

De pena ludentis ad ludum taxillorum

Nemo ludat ad ludum taxillorum vel ad alium ludum ad quod denarii
vel alie res perdantur vel vincantur in castro Montisrabionis vel eius
districtu ad penam centum solidorum denariorum pro quolibet et qualibet vice. Et recepta-
tor vero ludi vel qui lusoribus pecuniam mutuaverit et qualibet ipsorum sol-
vat eamdem penam et nichillominus de eo quod vinceret vel perderet vel
mutuaret nullum ius reddatur nec dictus talis actionem habeat petendi vel
repetendi. Et ille intelligatur receptator ludi qui bisscontaverit aut ~~aut~~
teneret aut aliquod lucrum haberet a lusoribus aut ipsos receptaret in domo
vel taberna. Liceat tamen cuilibet ludere ad tabulas cum taxillis ad totas tabulas
possit et ludi ad pallam. ad ludum tritruphorum magnorum. et etiam ad merum
ludi possit vinum causa bibendi sine aliqua pena

De mensuris et ordine vendendi vinum

4 Salmam vini et debeat quinquaginta quatuor pitictorum ad mensuram comunis civitatis urbisveteris et quilibet cum tali salma et mensura vendere et emere teneatur ad penam quadraginta solidorum. Et si quis vendiderit vinum cum mensuris non adiustatis et non sigillatis sigillo comunis civitatis urbisveteris solvat pro qualibet mensura et qualibet vice decem solidos denariorum. Et teneatur dominus potestas ad penam quinque librarum semel in mense circari omnia loca in quibus vinum venditur ad minutum et repertos culpabiles punire pena predicta. Et quilibet vinum vendens teneatur retinere petictum, medium petictum, terzum et fogliettam pena quinque solidorum pro qualibet mensura et cum aliis mensuris mensurare non possit pena decem solidorum et teneantur dare dictas mensuras plenas usque ad summum pena quinque solidorum. Et quilibet vinum vendens teneatur et debeat in principio cuiuslibet potestatis adiustari facere omnes mensuras et habere pro qualibet mensura sex denarios.

De pena macellariorum et carnes vendentium

5 Macellarii et carnes vendentes iuxta castrum non vendant carnes alicuius bestiam pro alia nec carnes garnellosas morticinas infectas morbo bestias nec infirmas et qui contrafecerit solvat nomine pene quinque libras denariorum pro qualibet et qualibet vice et nullus vendat nec vendi faciat nec intus circum castrum apportet pro vendendo carnes morticinas vel allupatas et qui contrafecerit solvat nomine pene vice qualibet viginti solidos et dicte carnes vendantur et vendi debeant ad portas dicti castri. Et quilibet carnaiolus carnes vendens teneatur habere et retinere bilancias sive stateram sigillatas et sigillatam sigillo comunis civitatis urbisveteris cum qua debeat vendere dictas carnes pena predicta. Teneatur quod dictus macellarius carnes vendens dare iustum pondus ad penam decem solidorum pro qualibet et qualibet vice et quilibet possit accusare et credatur accusatori cum uno teste bone fame. Et nullus vendat nec retineat simul in eodem banco vel apotecha nec in arcone carnes porci cum carnibus troie nec carnes agni pecudis vel capre cum carnibus castrati pena viginti solidorum denariorum. Caparre et peduccii porci et troie vendantur medio pretio ad penam decem solidorum. Et omnia alia [illegible] dicti carnaioli observare prout in capitulis continebitur et fient …

dictum macellum emat ad penam predictis contenta

De pena inferentium [illegible] stecconibus steccati vel bertesche

6 Si quis damna in steccato bertesche vel de gratucolis dicti castri fecerit
solvat nomine pene viginti solidos denariorum pro qualibet et qualibet vice
et si quis vero vel damna in sbarrare bedifocatam tempore guerre vel suspe-
ctionis predicto castro vel districtu suo fecerit devastaverit potuerit vel cas-
[illegible] fuerit solvat nomine pene pro qualibet et qualibet vice quinque libras denariorum sine
aliqua diminutione et nichillominus ad ipsum ipsum seu ipsas vel ipsos refaciendum
de suo cogatur.

De pena [illegible] linum vel canapem intus dictum castrum

7 Statutarii predicti statuerunt et ordinaverunt quod nulla cuiusvis persona possit
nec quoquo modo debeat macerare nec macerari facere linum vel
canapem cum marellis infra muros castellanos castri Montisfiasconis ad penam decem
solidorum pro quolibet contrafaciente et qualibet vice.

De pena facientis [illegible] quatorium in via publica

8 Item statuerunt et ordinaverunt quod nulla persona que habitaret in dicto castro infra
[illegible] publica ipsius castri audeat vel presumat facere aliquod [illegible] quatorium actu
ad percipiendum lavaturam seu aliquam aliam turpitudinem per quod occuparet instratam
publicam vel quod alicui vicino faciat impedimentum ad penam quadraginta solidorum
et super predictum [illegible] debeat ille [illegible] admoneri infra decem dies postquam sibi mandatum
fuerit per potestatem ad penam predictam liceat cum vicinis facere posse dummodo sint
recepta et murata ita quod non videant et instratam publicam non appareat quicquam modo

9 De pena bestiarum euntium per tectos et ipsas non retinentium clausas de nocte

10 Nulla bestia caprina porcina et pecudina non possit nec debeat
ire nec stare super tectis alterius vel capannis [illegible] in dicto castro ad
penam quinque solidorum pro qualibet et qualibet vice et quod omnes bestie predicte [illegible]
tentarii ipsas bestias postquam foris reducte fuerint remittere et reclausas retinere
de nocte ad penam predictam

De pena porcorum euntium per castrum

10 Bestie porcine non possint quoquo modo per castrum Montisfiasconis
sine custode nec alios ipsos porcos fore permictant de die nec
de nocte ad penam quinque solidorum pro qualibet et qualibet vice

11 De pena proicientis inmunditias seu turpitudines in viis com(munibu)s vel vicinalibus

Si quis proiecerit in munditias vel aliquam aliam turpitudinem seu leta-
men vel aliam rem putridam in viis co(mmuni)b(us) vel rostibus vicinalibus
solvat no(min)e pene viginti solidos den(ariorum) vice qualibet. Et quilibet de p(re)-
dictis possit accusare. Nullus aut(em) p(ro)iciat in viis co(mmuni)b(us) trattium tabulas
martones vel lapides ad penam predictam. Et nichillominus qui talia
p(ro)iecerit teneatur elevare in termino duorum dierum ad penam p(re)dictam

12 De pace et concordia fienda in castro Montiscrabionis

Si qua discordia est inter aliquos de castro Montiscrabionis et eius distri-
tu potestas dicti castri una cum consiliariis teneatur et debeat
ipsos facere pacificari. Et qui nollet ipsam pacem facere solvat
no(min)e pene decem libras den(ariorum).

13 De consilio fiendo in mense octobris pro vendemia

Potestas castri Montiscrabionis qui pro tempore fuerit teneatur et debeat
vinculo iuramenti ad penam quinque librarum den(ariorum) de suo salario retinendo
omni anno in kalendis mensis octubris facere congregari consi-
lium dicti castri et in dicto consilio proponere de vendemiis fiendis
Et quod stabilitum et deliberatum fuerit per consilium valeat pleno
iure. Si quis aut(em) de dicto castro vel qui vineas habet in plebario
ipsius castri vendemiaverit ante tempus deliberatum solvat no(min)e
pene decem libras den(ariorum) sine diminutione aliqua et quilibet
possit accusare

14 De pena inpedientis cursus aquarum

Nulla persona dirigat aquam sue possessionis in possessionem
alterius nec per viam co(mmun)is vel vicinalis immo debeat ipsam reco-
ligere iuste ut non offendat possessionem sui vicini vel vias co(mmun)is seu
vicinales et qui contrafecerit solvat no(min)e pene viginti solidos den(ariorum)
et ipsam aquam inde immo suo cursu reponere debeat infra termino duorum
dierum ad penam p(re)dictam

15 De laboratoribus laborantibus possessiones alterius

Statuimus et ordinamus quod quilibet laborator possessionis alterius de-
beat illam bene et legaliter laborare tempore congruo et opor-
tuno et si erit vinea teneatur tempore . dominum possessionis requirere

6 hoc steterit in tempore alterius solvat quinque solidos. Quicumque collegerit glandes alterius solvat pro qualibet quartengo quinque solidos. Quicumque collegerit olivas solvat pro qualibet quartengo viginti solidos et preterea [illegible] dampnum emendet.

De pena bestiarum dampnum dantium ad glandes

Si boves vacce vel alie bestie grosse dampnum dederint ad glandes quando glandes sunt super quercubus vel terris solvat nomine pene quinque solidos pro qualibet bestia. Et eadem pena sit quod dampnum daret super olivis. Quicumque bestie porcine et caprine dampnum daret in deffensis vel super dictis arboribus solvat pro qualibet bestia et qualibet vice quinque solidos et idem intelligatur de bestiis pecudinis.

De pena bestiarum rodentium arbores et sepes vinearum

Si qua bestia grossa inventa fuerit rodere arbores domesticas alterius solvat nomine pene quinque solidos pro qualibet, pro qualibet capra duos solidos, pro qualibet pecude duodecim denarios. Salvo quod in plantonibus [illegible] [illegible] pene duplicentur.

De pena mittentium ignem ad sepem possessionis alterius

Quicumque miserit ignem ad sepes vinearum vel possessionum alterius solvat nomine pene viginti solidos denariorum et dampnum emendet. Siquis miserit ignem in silva solvat nomine pene quadraginta solidos. Quicumque miserit ignem in paleareum vel fenile solvat nomine pene decem libras et preterea [illegible] dampnum patienti emendet. Siquis autem miserit ignem ad [illegible] seu metam grani vel alterius bladi remaneat ad curiam civitatis urbisveteris.

Siquis vero miserit ignem in restoplis alicuius vel huius [illegible] a mense maii usque ad festum sancte marie de mense augusti solvat [illegible] viginti solidos

De pena canis dampnum dantis tempore vinee et custodie vinearum

1 Quicumque habet canem debeat ipsum retinere ligatum a festo sancte Marie de mense augusti usque quo vindemie erunt facte ad penam quinque solidorum pro qualibet cane et qualibet vice. Et totiens possit incidere in penam quotiens inventus fuerit non ligatus vel sine domino [illegible]. Et si [illegible] inventus fuerit in vinea alterius solvat [illegible] decem solidos [illegible] sit longitudinis [illegible] pedis [illegible].

De pena facientis viam novam per possessionem alterius

Nullus faciat viam novam per possessionem alterius ad penam [illegible] solidorum. Et hoc intelligatur quod [illegible] [illegible] et si bestiam duxerit solvat et pro qualibet bestia quinque solidos [illegible]

18v Dar de dado ...

De ... bestias ... penes ... adme...

Nulla persona mictat aliquam bestiam grossam in possessionibus alienis donec bladum intus fuerit admetatum ad penam trium solidorum pro qualibet. Et de bestie minute solvat denarium solidum excepte bestie porcine de qua sit pena tantum quatuor de bestia grossa pro qualibet et qualibet vice

[illegible] minores duodecim annorum solvant dimidiam penam

Quod minores duodecim annorum in dictis dictis capitulis solvant dimidiam penam et de minoribus [illegible] patris et matris vel alterius persone

[illegible] de bonis suis

[illegible] domino rei vel laboratori alia dare licentiam de bonis suis et [illegible] licentia debeat dari coram potestate et dicta licentia [illegible] scribere in libro [illegible] sine aliquo pretio et dicta licentia non possit se extendi nisi per tempus regiminis dicti potestatis

[illegible] bestias [illegible]

Quicumque invenit aliquam bestiam grossam vel minutam dampnum dare in suis bonis possit ipsas bestias ducere ad palatium [illegible] [illegible] sine aliqua pena

[illegible]

[illegible] sacramento [illegible] dampni dati [illegible] et [illegible] dampni dati [illegible] solidorum [illegible] fiat extimatio per extimatores [illegible] vel alterius boni [illegible] persone [illegible] extimatores non possint [illegible] [illegible] contrarium loquente

De pena [illegible]

Quicumque ferrent bannum [illegible] pratum sive [illegible] pene non [illegible] nulla bestia post dictum bannum possit [illegible] pasturare ad penam trium solidorum pro qualibet bestia [illegible] et pro qualibet bestia minuta duodecim denariorum salvo quod [illegible] [illegible] bestiarum [illegible] tantum [illegible] de campo bladato [illegible]

[illegible] alienis

[illegible] [illegible] alieno [illegible]

solidos den. Et hoc intelligatur si pratum erit affornatum vel banitum

Quod filius familias non possit arrestari sine voluntate patris

Nullus filius familias nec famulus alicuius possit aliquem arrestare de aliquo dampno dato sine licentia patris vel domini. nec uxor sine licentia viri. Et si talis arrestatio fieret per tales illa arresta non teneat ipso iure nisi pater vel dominus post ipsam arrestationem factam ratificare voluerit

De solvendis infra quindecim dies dimictatis quanta pro [illegible]

Statuimus et ordinamus quod quicumque arrestatus sive inquisitus de aliquo maleficio vel dampno dato et voluerit solvere infra quindecim dies post eius responsionem, relinquatur eidem quarta pars sive arresti sine pena et residuum ipsius solvat curie [illegible]

De pena [illegible] aliquod operatur contra [illegible]

Item statuimus et ordinamus quod si quis de Montearabione et eius districtu in convenantia vel in aliquo alio [illegible] et [illegible] vel [illegible] per [illegible] dixerit quorumque aliquod verbum vel aliquod quicquid [illegible] contra formam dicti castri solvat pro qualibet et qualibet vice decem libras den. de facto et sine aliqua diminutione

De pena inducentis dicentis falsum testimonium

Nemo audeat vel presumat testimonium falsum perhibere contra aliquam personam in curia castri Montisarabionis ad penam decem librarum den. Et similem et tantundem penam solvere compellatur de facto producens eum testem

De pena accipientis tabulas et lignamina

Si quis de dicto castro vel eius districtu acceperit tabulas vel lignamina de domo alterius solvat nomine pene decem solidos den. Et acceptum restituat vel emendet. Et eadem pena intelligatur de lapidibus [illegible] et canalibus

De pena dantis dampnum in ortum vel alterum [illegible]

Si quis dampnum dederit ad ortum vel ad agrorum inhabitabilem [illegible] solvat nomine pene decem solidos den. Si vero collegerit granum seu [illegible] alterius vel flores seu canaper [illegible] solvat nomine pene viginti solidos den. et dampnum emendet

6 gro: 10 sol.
b. asi: 5 sol.
b. cap: porc. 5 sol.
p rou: 12 d.
p flocha: 6
mi: 40 sol.
flocha ... quatraginta s.

De pena dampnum dantis cum bestijs ad ortum et zaffaranum

Boves vache ut alie bestie grosse dampnum dantes in ortis alicuius sol-
vant nomine pene decem solidos den. pro qualibet et qualibet vice
salvo quod de bestia asinina de qua sit pena quinque solidos. Si vero bestie
porcine et caprine dampnum dederint in dictis ortis ut orto solvat nomine
nomine pene quinque solidos pro qualibet bestia dependimus non duodecim
den. pro qualibet. Si vero due bestie minute dampnum dederint in dictis ortis et
fuerint flocha solvat dominus ipsarum quatraginta solidos den. Et flocha in-
telligatur de quatraginta tantum et ab inde supra. Et ita intelligatur
si dicte bestie ut aliqua ipsarum dampnum dederint in zaffaranime alicuius
et in omnibus casibus supradictis dampnum emendet

De pena facientis puteum causa capiendi animalia

Si quis fecerit aliquod artificium seu puteum intus possessione ut conducta
causa custodiendi fructos suos ut causa capiendi animalia silvestra
quod debeat talis dominus qui talia artificia fecit facere banire per totum castrum
publice et alta voce et notificare omnibus quatenus in tali loco talis fecit
puteum laqueum et hijs similia et ponere confinia loci ut quilibet
possit cavere ab eis. Et si banum non fecit et in dictis puteis seu laqueis
et alijs artificijs aliquod animal domesticum periret quod teneatur emendare
dampnum domino animalis et solvere nomine pene quatraginta solidos den.
de bestijs minutis. De bestijs grossis vero domesticis centum solidos et dampnum
emendet

De pena officialis committentis fraudem in comune

Si qua fraus committeretur per aliquem officialem comunis Montisrabionis in aliquo
officio sibi dato solvat nomine pene centum solidos den. et a dicto
officio statim privetur. Et illud idem intelligatur si quis commisit aliquam
fraudem pro aliqua ambassiata comunis sibi imposita

De pena camerarij non remittentis pecunia comunis

Item statuimus et ordinamus quod visa et calculata ratione predictis
camerarij omnem quantitatem quam deberet remittere debeat
remisisse et solvisse in manibus novi camerarij infra quinque dies post
factum calculum rationis. Et quilibet qui fuerit negligens in remittendo pecuniam
sibi residuatam infra dictum terminum solvat solidos quinque den. sine aliqua

diminutione pro quolibet die quo fuit negligens in mora. Et potestas teneatur hoc executioni mandare ad penam quinque librarum de suo salario retinendo.

Ut quilibet teneatur facere ortum

60 Item statuimus et ordinamus quod omnes Montecrabionenses et habitatores eiusdem et in eius districtu quolibet anno de mense aprilis debeant fecisse et ordinasse unum ortum in quo teneatur quilibet seminare et plantare olera et similia. Et qui contra fecerit solvat nomine pene solidos viginti pro quolibet et qualibet vice. Et quod potestas dicti loci teneatur per totum mensem maii facere requisitionem et negligentes culpabiles punire ad penam predictam.

Ut cuilibet liceat occidere porcos in agro seminato granoso in zaffarano et in vinea

Si quis invenerit bestias porcinas in aliquo agro granoso vel granosa fuit in zaffarano et in vinea plena, tibi liceat et licitum sit ipsos occidere [illegible] ... quantitatem bestiarum sine aliqua pena [illegible] ... illum ut illos dicto domino bestiarum [illegible] potestati dicti castri consignare et sibi liceat retinere [illegible] ... extimationem [illegible] illati per extimatores [illegible].

De pena devastantis casciatum

61 Si quis personaliter dampnum dederit devastando aliquod casciatum alterius solvat nomine pene quinque libras denariorum.

De pena devastantis casciatum cum bestiis

Boves vacche vel aliqua alia bestia grossa dampnum dederit ad casciatum alterius solvat dominus ipsarum bestiarum nomine pene solidos quatuor denariorum pro quolibet et qualibet bestia. Et si bestie porcine dampnum dederint ad casciatum alterius solvat dominus ipsarum bestiarum nomine pene solidos [illegible] pro quolibet et qualibet vice. Pecudes et capre solvat nomine pene solidos tres pro qualibet et qualibet vice.

Ut quilibet teneatur facere unum quarterolum mayorensis ad minus

62 Quod omnes Montecrabionenses et habitantes in eius [illegible] et districtu teneantur et debeant quolibet anno facere mayorensis [illegible] quarterolum ad minus et illum seminare debito tempore ad penam [illegible]

20v

possidere pro quolibet et qualibet vice. et de predictis potestas dicti teneat inquirere et facere et processum et executionem ad penam predictam

Quod omnes pene taxentur et limitentur per defensores

Item statuimus et ordinamus quod omnes condempnationes et pene tam dampnorum datorum quam malleficiorum et extraordinariorum fiende per potestatem dicti castri quod taxentur et actentur per [illegible] dicti. Et illi taxatores [illegible] artatores per ipsos facte seu fiende potestas dicti castri remanere debeat contemptus tacitus et [illegible] tam de parte ~~sibi potestati tangente~~ quam ~~et~~ de parte communis. et omnino taxatio illa valere debeat et de iure teneat et quod [illegible] non possit revocari. et dicta taxatio de parte potestatis non possit fieri nisi de expresso consensu dicti potestatis

N[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] volumus [illegible] castri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] & [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] libro [illegible] [illegible] sub [illegible] [illegible] [illegible] primo [illegible] non possit [illegible] [illegible]. Quod [illegible] capitula [illegible] [illegible] volumus quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] primo possit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible]

Item [illegible] volumus quod capitula [illegible] [illegible] libro [illegible] [illegible] sub rubrica [illegible] [illegible] quod idem capitulum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possit [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Et ego Christoforus quondam ... bapt. olim ... de ... ducatoribus ... publicus imperiali auctoritate notarius et ... notis ... ... scribe ... aliorum officialium dicte ... compatrum ... ... et ... notam ... rogatus scripsi et publicavi et ad maiorem fidem ... ... signum nomenque meum apposui consuetum sub anno domini millesimo quingentesimo sexto indictione quinta tempore pontificatus ... ... et domini nostri domini Alexandri divina providentia pp. sexti die ... ... octobris.

Signum mei Christoforj ... ubini notarii publici

In dei nomine amen. Anno domini 1552 indictione decima tempore Julii pp. tertii die ... decembris confirmatum et approbatum fuit presens volumen statutorum castri ... cum omnibus et singulis capitulis et reformationibus in eo appositis per ... bum q. Leonardum ... urbevetanum correctorem statutorum ... et ... predicti nomine suo ac vice et nomine Cornelii Albani sui concorrectoris ... ad dictum officium electi et deputati ac ... alio ... officialis ... extractis salvis semper et reservatis quod si reperiretur in volumine statutorum ... aliquod capitulum statutum seu reformationem quod esset contra libertatem ... et bonos et laudabiles mores, illud et illam cassaverunt et annullaverunt et pro casset. ... haberi voluerunt et mandaverunt.

Item dictus dominus Jacobus modernus corrector quo supra nomine addidit et reformavit quod de cetero nullus possit modo aliquo cogi ad solvendum aliquid pro ingressu in bonis alterius si in huiusmodi bonis non esset illatum damnum si autem sit illatum damnum accusatus seu inquisitus ... damnum ... debeat pro parte inter competenti assignandum ... seu ... restat ... et hoc intelligatur de locis in quibus non esset damnum ...

Et ego Franciscus ... marius ... auctoritate notarius publicus ... ad hoc ... pro loco Juliani ... notarii ... et ... scriberem et publicare ... in hanc publicam formam redegi signoque et nomine meo solitis signavi ... rogatus ...

Signum mei Franci notarii ...

In dei nomine amen. Correctum reuisum et approbatum fuit presens volumen
statutorum communitatis et vniuersitatis castri montis Gabionis districtus
et comitatus Magnifice ciuitatis Vrbisueteris per Nobiles et prudentes
viros petrum vincentium de monaldeschis et Johannem lodouicum de bene
dictis ciues orbitanos Correctores statutorum artium et plebiscitorum dicte
Magnifice ciuitatis ad hoc per consilium ipsius ciuitatis specialiter ad premissa electos et
deputatos Cum omnibus ipsius statuti membris partibus capitulis et reformatio
nibus Saluo semper et reseruato quod si in eo esset aliquid quod cederet contra statum
sancte matris ecclesie et sanctissimi domini nostri pape statum et honorem Magnifici
ac potentis consilii et populi orbitani veri domini ipsius castri et bonos mores
illud pro casso irrito et cancellato haberi voluerunt et mandauerunt Et si
imposterum per dictum consilium decreto aliquid de nouo statueretur et reformabitur illud
nullum optineat robboris firmitatis donec per correctores Magnifici consilii orbitani
visum fuerit et approbatum Sub anno domini millesimo quingentesimo vndecimo Indictione
xiiij tempore sanctissimi in christo patris et domini domini nostri Julij diuina prouidentia pape secundi
die vero xxviiij mensis decembris

[illegible] pena Corrigere volse dicto piero vincentio correttore come dispensa con volunta
de dicto Johanlodouico el capitulo posto in nel libro quarto de dampni dati sia de
d.d. in orto presente in nella rubrica dello orto et del zaffarano quale volse et statuisce
crocti che persona dare dampnio personalmente a cogliere fiori de zaffarano in ne beni
de altri o vero esso cauando o altramente guastando paghi de pena
vno fiorino per ciaschuno et per ciaschuna volta Item se le bestie grosse
daranno dampno in dicti loro paghi de pena soldi dieci per ciascuna et cia
Zafarani schuna volta excepto delle bestie asinine delle quali sia pena cinque
soldi per vna et ciaschuna volta Item se le bestie porcine daranno
dampno in dicti loro paghi el patrone de porci [illegible] del zaffarano
soldi venti per ciaschuna et ciaschuna volta Item se le bestie caprine
et pecorine daranno dampno in dicti loro paghi de pena vno soldo per vna
et per ciaschuna volta

In Dei nomine amen. Confirmatum et approbatum fuit presens volumen
statutorum cum omnibus et singulis capitulis suis per Petrum Antonium
[illegible] et Matheum Magonium correctores pro anno 1541 et per
Maximianum [illegible] et Camillum Saracinelli correctores
pro anno 1542 [illegible] electos [illegible] salvo semper [illegible] confir-
matum fuit per annum quo fuit correctus Pandulfus [illegible]
[illegible] et ad fidem premissorum ego Francus notarius ad
id specialiter electus et deputatus presentes scripsi et me subscripsi ac
solito signo meo signavi [illegible]

Signum mei Franci [illegible] notarii [illegible]

In Dei nomine amen. Confirmatum fuit presens volumen statutorum Castri
Montis Sabinensis Comitatus [illegible] per [illegible] viros Gentilem
Pandulfum Magalotti et [illegible] Agapitum Albanum [illegible]
[illegible] correctores statutorum [illegible] et plebeiorum civitatis urbis
[illegible] ad dictum officium electos assumptos deputatos et de
[illegible] aliorum officiorum dicte civitatis more solito [illegible]
cum omnibus et singulis capitulis et reformationibus [illegible]
[illegible] salvo semper et reservato quod si in presenti volumine
statutorum esset aliquod capitulum seu reformatio quod [illegible]
esset contra libertatem ecclesiam et contra pacem [illegible] et gentem
[illegible] civitatis [illegible] ac bonos et laudabiles mores [illegible]
eiusdem illud et illa [illegible] cassaverunt et [illegible] et nullius
haberi voluerunt et mandaverunt [illegible]

Item li dicti signori correctori attendendo che [illegible] portar de
arme molte volte se viene a casi inconvenienti et [illegible]
[illegible] ordinorno et statuirno
lo [illegible] sia [illegible] che [illegible] castello [illegible]
[illegible] da offendere como spada [illegible]
partisciana, spontone, spiede, e altre arme [illegible]

12v Pena Armorum

Pena Armor.

Simile sotto pena et alla pena d. fiorini doi p ciascheduno et ciascuna volta da applicarse como le altre pene et la notte duplicata ma quando alcuno portasse arme p andare fora de dcto castello o p venire d fora in dcto castello senza fermasse in alcun loco de dcto castello et senza malitia et fraude non sia tenuto a pena alcuna

Et ad maiorem p̄missorum omnium et singulorum fidem et testimonium ego Franc. p̄marinus publicus ap̄c. in[?] auctoritate notarius urbevetanus s. pro ad supradictum electus et deputatus ad bussulum aliorum officio in dicta civitate more solito extracto s. sub anno dni millesimo quingentesimo quatrigesimo tertio indictione .... tempore pontificatus s. in xpo patris et dni dni Pauli divina providentia pp tertii p̄missis omnibus presens fui et ea scripsi et publicavi

Signum mei Franc. notarii antedicti

Item ego Franc. p̄marinus supradictus facio fidem supradicta volumine statutorum fuisse confirmatum tempore dni Gianotti Simonelli et Johis Angeli Clementini correctorum status de p anno millesimo quingentesimo quatrigesimo quarto salvo semper et ad fidem p̄missorum ego Franc. nomine ... Polidori et loco sui me subscripsi

Idem Franc. p̄m

Item confirmatum fuit p anno dni millesimo quingentesimo quatragesimo quinto tempore dominorum Cesaris Magalotti et Petri Mat. Mas. correctorum ... salvo semper et ego Franc. p̄m loco ... Petri Ant. ... me subscripsi

Hic dei nostre approbati et correcti fuit presens volumen statutorum castrinovi ... Comitatus vrbinatis per spectabiles viros Angelum dominici [illegible] et ser Angelum [illegible] [illegible] [illegible] et arridore [illegible] et castrorum ac plebeiorum Comitatus vrbinatis ad eorum officium spetiatum electos et deputatos et extractos de bussulo in consilio generali dicte Civitatis celebrato in domo [illegible] in vrbinati in parrochia sancti andree iuxta stratas publicas [illegible] latere coram et presentibus [illegible] pellegrini [illegible] et Julio [illegible] habitatoribus castri [illegible] testibus ad predicta vocatis

Cum infrascriptis capitulis et additionibus annotatis [illegible]

Inprimis corrigendo statuerunt et ordinaverunt quod si quis incideret ramusculos [illegible] [illegible] in predictione et non sint grossiores [illegible] non teneatur ad aliquam penam.

Item similiter corrigendo [illegible] quod si quis [illegible] fuerit in [illegible] contra domini [illegible] teneatur solvere pro qualibet [illegible] solidos quinque potestati seu officiali dicti castri [illegible] [illegible] dicti castri

Item statuerunt et ordinaverunt quod [illegible] non possit [illegible] castro [illegible] dummodo non sit [illegible] [illegible] [illegible]

In reliquis vero approbaverunt presens statutum et volumen dicto[rum] statutorum cum omnibus [illegible] capitulis in eo descriptis salvo semper reservato quod si in presenti volumine statutorum esset aliquod statutum sive reformatio quod tenderet contra statum sancte matris ecclesie et sanctissimi domini nostri pape et contra pacificum vivere et bonos mores prefate civitatis vrbini [illegible] tale statutum seu reformatio cassaverunt [illegible] et [illegible] [illegible] cassato et ablato haberi voluerunt mandaverunt [illegible] meliori modo [illegible] iure et forma quibus magis [illegible] iure [illegible] potuerunt sub [illegible] millesimo quingentesimo trigesimo primo Inditione quinta tempore pontificatus sanctissimi in christo patris et domini nostri domini Clementis divina providentia pape septimi die vero decima nona mensis novembris

Et ego Bonsemeus ser basilii de urbino [illegible] publicus imperiali auctoritate notarius Judex ordinarius et nunc notarius dictorum correctorum de bussulo consilii civitatis vrbini [illegible] ad talem officium una cum dictis correctoribus [illegible] [illegible] [illegible] reformationes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] rogatus scribere scripsi et publicavi et ad maiorem fidem et corroborationem signum nomenque meum [illegible] apposui consuetum

Signum mei [illegible]

In Dei Nomine amen Correctum emendatum et approbatum fuit presens volumen statutorum Castri Montis Cabionis cum omnibus et singulis capitulis et reformationibus in eo descriptis per Nobilem virum Cesarem Neronis de Monaldensibus et spectabilem virum Petrum [illegible] Galeotti cives urbevetanos ad dictum officium supra electos assumptos et deputatos et de bussolo aliorum officialium [illegible] civitatis [illegible] more solito extractos [illegible] anno millesimo quingentesimo [illegible] salvo semper et reservato quod si in presenti volumine statutorum esset aliquod aliud statutum [illegible] tia quod [illegible] que esset contra libertatem ecclesiam et pacificum statum civitatis [illegible] et bonos et laudabiles mores eius illud et illa ex nunc [illegible] cassaverunt et annullaverunt et pro cassis irrita et annullata haberi voluerunt [illegible] omni meliori modo via iure et forma quibus magis et melius potest [illegible]

Item dicti [illegible] Correctores addiderunt et addendo reformaverunt [illegible]: Che se alcuna persona tanto per il tempo passato quanto per lo advenir fusse creditor della Communita de decto Castello de monte Cabio ne per qualsivoglia causa et de qual se voglia summa de denarj o altre cose passato uno anno dal di che pretende esser Creditore de decta Communita non possa ado mandar piu mente a decta Communita ne essa [illegible] in alcun modo per decto credito molestar ne per esso ne per altra persona: excepto quelle tale persone che de tal credito ne havessero bolletta in solita forma facta; alli quali li sia licito ad omni lor petitione adomandar tal credito che ne appari [illegible] bulletta.

Et [illegible] fuerunt [illegible] in domo heredum [illegible] Vincentij [illegible] Constantij [illegible] bona [illegible] et [illegible] et [illegible] sub anno domini millesimo quingentesimo [illegible] [illegible] octava [illegible] pontificatus [illegible] presentibus [illegible] Pauli divina providentia [illegible] die [illegible] octava [illegible] Novembris [illegible] et ego [illegible] [illegible] notarius publicus [illegible] ad dictum officium [illegible] deputatus [illegible] rogatus [illegible] in nota [illegible] et in hanc publicam formam [illegible] et [illegible] omnium et singulorum premissorum fidem et testimonium signum meum [illegible] apposui [illegible].

Signum mei [illegible] notarii [illegible]

In Dei nomine amen. Anno ab eius nativitate millesimo quingentesimo quadragesimo indictione decimatertia die vero vigesima sexta mensis Augusti. Confirmatum approbatumque fuit presens volumen Statutorum Castri Montis Cabionis cum omnibus et singulis capitulis et reformationibus in eo descriptis per spectabiles viros Landulphum de Monaldensibus et Antonium Francisci de Sancto Christophoro cives Urbevetanos ac correctores statutorum plebiscitorum et artium magistrorum civitatis Urbisveteris ad dictum officium electos assumptos et deputatos [illegible] dictum Landulphum a consilio xij loco Petri Vincentij de Monaldensibus eius [illegible] et dictum Antonium ex bussulo aliorum officialium dicte civitatis more solito, Salvo semper et reservato [illegible]

Et ego Petrus [illegible] de Urbeveteri publicus [illegible] et apostolica [illegible] notarius et ad dictum officium electus et deputatus [illegible] consilio xij loco [illegible] quia [illegible] interfui ideo signum nomenque meum apposui consuetum

Signum mei Petri [illegible] notarii [illegible]

In Dei nomine Amen. Visum correctum et approbatum presens volumen statutorum
castri Mondicabioni comitatus Urbini per egregios viros Sal-
viatum Magalottum et Hier.mum Mancinum Cives ac correctores statuto-
rum et plebiscitorum dicte Civitatis ex bussolo aliorum officialium et con-
silio generali more solito extractis, cum dictis et singulis capitulis
informatis [illegible] salvo semper quod si posset aliquod
capitulum. ?

Et Ego Petrus Ant. Egherius Civis et not. Urbinatis
et ad presens scriba dictorum correctorum ex bussolo extractus, ut supra
extractus [illegible] Mitt.mo [illegible] quamquam [illegible] iudicis [illegible]
[illegible] tempore pontificatus [illegible] in Christo patris et domini nostri domini Julii
divina providentia pape tertii [illegible] vigesima sexta men-
sis Augusti [illegible] anni 1552 [illegible] interfui et [illegible]
[illegible] ideo me in fidem signo signavi [illegible]

Petrus Ant. [illegible] not. corr.

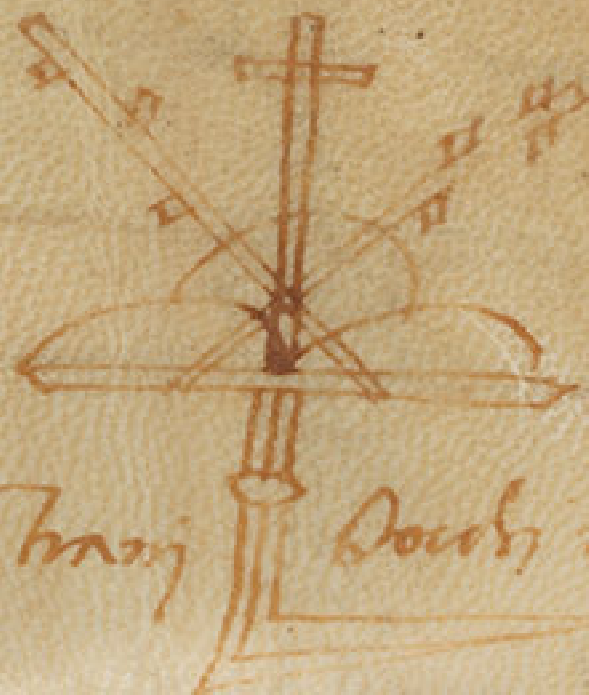
21v

die 8 februarij 1547

Registr. et publicatum ... per ... ...

In dei nomine Amen. Anno a nativitate domini millesimo quingentesimo quinquagesimo primo inditione nona tempore pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Julij divina providentia pape tertij die vero septima mensis martij dicti anni

Visum correctum et approbatum fuit presens volumen statutorum castri montis sancti ... cum omnibus capitulis in eo contentis et reformationibus ... per egregios viros ... et ... et Lazarum ... cives urbevetanos correctores electos ... de consensu aliorum officialium in consilio generali dicte civitatis more solito una cum me notario infrascripto salvo semper omni eo quod ... et ... ecclesiastice libertatem pacificum statum eiusdem civitatis et bonos mores quod si ... cassarent ... cassato et annullato haberi voluerunt ... in quorum fidem. Ego Sebastianus ... notarius suprascriptus in sub scripsi signoque nomine et cognomine meis solitis ... rogatus

Signum mei Sebastianj ... notarij publici

Nota quod in ... approbatio non fuit apposita in ... capitulis ... 10

In dei nomine amen. Anno domini 1554 ... visum correctum fuit presens volumen statutorum per Magnificum dominum Marcum Antonium ... unum ex correctoribus statutorum et ... presente ... collegij ... aliorum officialium in ... ... capitulis salvo semper ... ... Ego ... ... solitis apposui et ...

In dei nomine amen anno domini millesimo quingentesimo quadragesimo octavo inditione sexta tempore pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Pauli divina providentia pape tertii die vero nona mensis julii

Correctum diminutum et aprobatum fuit presens volumen statutorum communis et universitatis Castri Montis Cabioni per dominos correctores magnifice Civitatis Viterbii per nobiles et prudentes viros ser ... Thomam de Monaldeschis et Antonium ... de dicta Civitate cives et correctores statutorum ... eiusdem magnifice Civitatis Viterbii electos assumptos et deputatos ac de bussulo ... officiorum in consilio generali more solito extractos cum omnibus ... statutis ... capitulis ac reformationibus ... salvo semper et reservato quod si in eo esset capitulum quod ... honorem dicte magnifice Civitatis Viterbii ... dicti castri ... illud pro casso ... et cancellato ... voluerunt ... omni modo meliori

Item simili modo dicti correctores addendo reformaverunt: che el potestà de Monte Cabione che per li tempi sarà o i suo substituto non possa ne debbia pigliare più di uno baiocho per ciascheduna petitione o altro acto si farà al suo tribunale per qual si voglia causa excepto per costitutione de procuratore che possa pigliare per sua mercede dui baiochi

Item reformaverunt che el potestà de Monte Cabione de omni compromesso, ricevuto, sindicato o altri instrumenti et contracti simile si facessino al suo tribunale non possa ne debbia pigliare più di un grosso per contracto o instrumento ancora che fussino più contrahente da pagarse tanto per parte et si fussino più per rata portione fino ad un grosso

Item perchè nel secondo et quarto capitolo del secondo libro de dicti statuti se dispone che li capisoldi si paghino nella contestatione della lite el che succede el più delle volte che li poveri homini non sono expediti non curando li potestà exequire in pero li sopradicti correctori statuimo et ordinamo che li potestà di dicto Castello non possino ne debbiano havere capisoldi ne exequtione alcuna fin tanto che con effecto non haranno facta dicta exequtione secondo la quantità domandata et consignata in mano del Camorlengho del commune non obstante li sopradicti capitoli o altri capitoli o consuetudine in contrario.

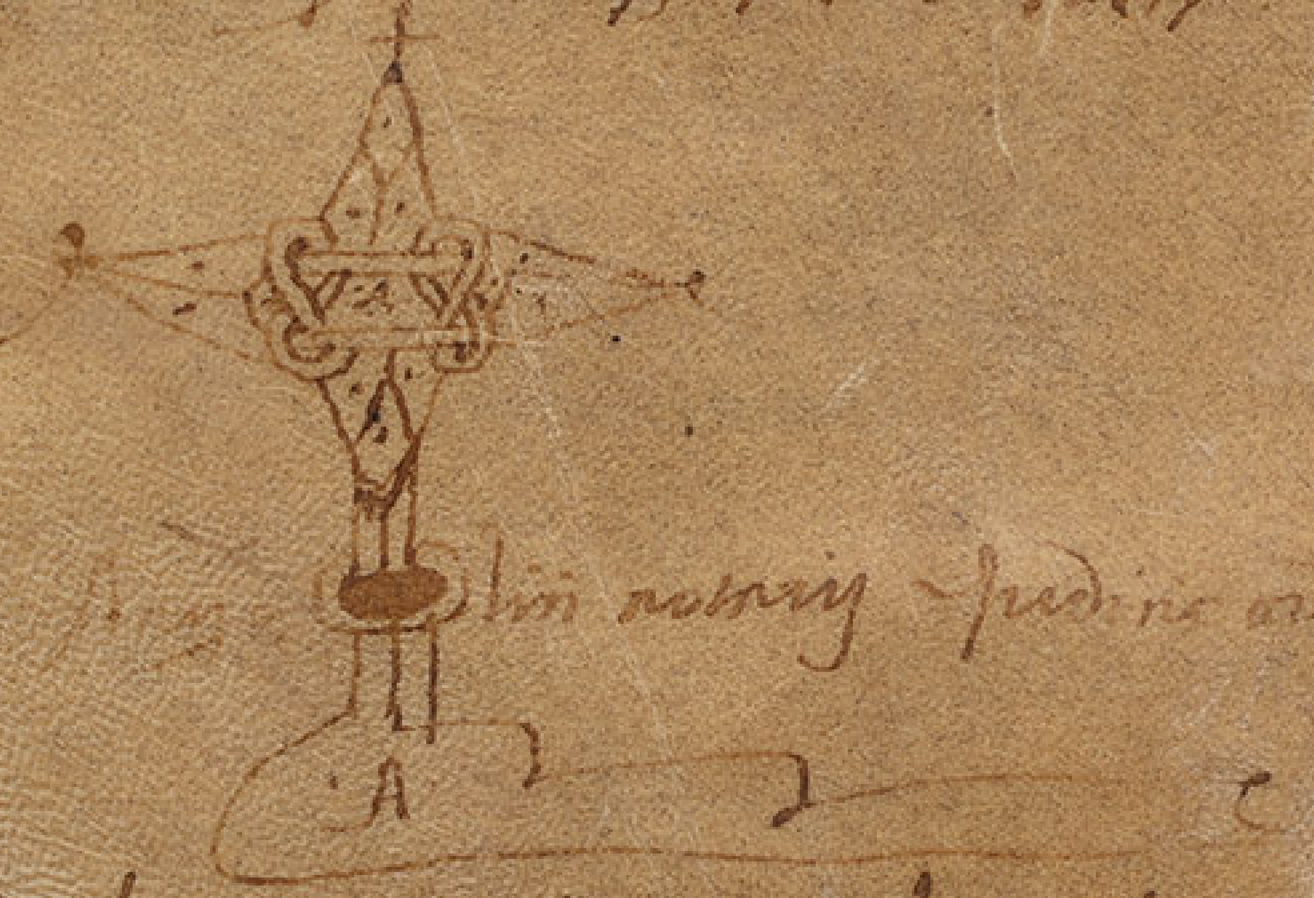
Item se alcuni subterfugiendo o per negligentia delli Camorlenghi o altri exattori della corte non paghino li soliti dazii subsidii et altri impositione delle loro possessione et passato la corte vi sono ... in pero li sopradicti correttori statuimo et ordinamo che per levare tanto errore in quanto fussi et essere possidessino alcuni sorte di beni stabili nella corte et destretto del Castello de Monte Cabione li quali stessino contumaci che non pagassino li soliti subsidii dazii o altri impositione alla corte de dicti loro beni stabili cascano da ogni loro ragione ... delli quali per tempi non havessino pagato quali beni devengano et siano ... de dicta corte per dicti subsidii dazii o impositione non pagati alla quale corte sia lecito et possa pigliare dicti beni como di sopra ... de essi et quelli vendare et fare quello che li parerà senza servare alcuna sollemnità ... dichiarando che per el presente capitolo non si intenda preiudicare ... a quello che dicta corte havesse ... di beni de quelli ... fino ... et havessino per le ... possessione.

Item [illegible] che li [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] ogni [illegible] [illegible]
in [illegible] della possessione [illegible] et [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] li ditti
[illegible] [illegible] [illegible] del [illegible] [illegible] Castellano poss
[illegible] [illegible] officio in [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] possessione [illegible] [illegible] publici o [illegible] [illegible]

Item [illegible] [illegible] [illegible] el [illegible] de ditto castello non possi [illegible] fare [illegible]
una castellana [illegible] famiglia [illegible] [illegible] [illegible] o accusa [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] famiglia quando [illegible] [illegible] [illegible] pena [illegible]
de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] la [illegible] [illegible] accuse [illegible]
[illegible] [illegible] una castellana [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] del

Item [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] medesima famiglia
possessione [illegible] in pena di uno [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] pena di [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Cardinale [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
amazzare.

Et ego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pena [illegible]
[illegible] not[arius] et Judex ordinarius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] simul cum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] additionibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] in notam [illegible] [illegible] scripsi et publicavi [illegible] [illegible]
[illegible] signum nomenque meum apposui consuetum [illegible] [illegible]

Signum mei [illegible] [illegible] notarij [illegible] iudicis ordinarij [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] visum lectum et approbatum fuit presens volumen statutorum castri [illegible] [illegible]
per Thomam [illegible] et [illegible] [illegible] correctores statutorum [illegible] et [illegible] mag[nifi]c[e]
Civitatis [illegible] pro [illegible] anno 1540 extractos ex bussulo [illegible] officior[um]
dicte Civitatis cum omnibus capitulis [illegible] descriptis et correctis [illegible] salvis semper [illegible]
[illegible] [illegible] Ego [illegible] [illegible] publicus ap[ostolica] [illegible] aucte not[arius] et [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] ex dicto bussulo extractus me subscripsi [illegible] die
[illegible]

[illegible] [illegible]

contra d. d. ad randas cum bestiis

Item corregere volse el dicto correctore in nome como disopra el capitolo posto in dicto libro quinto de dampni dati in nella rubrica della pena delle bestie dampno danti alli sandi quale volse se observasse secundo in esso se contiene salvo certa particula dove dice se le bestie capine o porcine dampno dampno sotto le cerque o cerri quando ce sono le sande debia pagare el patrone de esse bestie de pena cinquanta soldi per frotta et la frotta se intenda de vinticinque bestie in su et quando non fusse frotta paghi de pena dodici denari per ciaschuna bestia et per ciaschuna volta

Contra loquentes aut agentes contra com.

Item corregere volse el dicto correctore in nome como disopra el capitolo posto in dicto libro quinto in nella rubrica della pena de chi parlasse o vero altramente operasse contra al commodo volse dicto capitolo se observasse sotto pena de dieci libre de denari como in esso se contiene

Contra incidentes salcinos

Item prenominato correctore corregere volse in nome como disopra el capitolo posto in dicto libro quinto sopra la rubrica della pena de mozare arbore in nella plura veramente altrui quale volse se observasse secundo in esso se contiene salvo certa particula dove dice si vero mozare salcini in nelle possessione de altri paghi in nome de pena uno soldo dell'uno et el dampno a chi el patisse el debia ~~emendare~~

contra d. d. in prato

Item corregere volse el sopradicto correctore in nome como disopra el capitolo posto in dicto libro quinto de dampni dati sotto la rubrica della pena del prato ad [illegible] et afformato quale volse se observasse secundo in esso se contiene dalle calende de marzo per infino alla festa della assumptione beate virginis marie a ~~[illegible]~~ de dicto tempo in la le dicte bestie cominzo al mese de agosto ~~ma~~ de dicto tempo in la le dicte bestie possino andare quantunque non fusse falciato senza pena ne emenda dare de dampno alcuno

Et ego Franciscus [illegible] [illegible] publicus de castro montis leonis comitatus [illegible] imperiali auctoritate notarius et in ordinarium [illegible] et assumptus a dicto [illegible] [illegible] cum consensu et voluntate dicti [illegible] lodovici [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] per dicto correctioni [illegible] [illegible] [illegible] et [illegible] rogatus scribere [illegible] [illegible] et ad fidem omnium premissorum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] indictione [illegible] tempore pontificatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

S. [illegible] mei Francisci notarii [illegible]

In dei nomine amen. Correctum et approbatum fuit presens
volumen statutorum castri Montisbabionis per spectabiles viros Fa-
sciolum dni Monaldi et Ansuetum Britske cives urbevetanos
correctores statutorum artium et rectorum dicte civitatis
ad dictum offitium specialiter electos et deputatos et extra-
ctos de bussulo in consilio generali dicte civitatis existe-
ntes in fundico mei notarii infrascripti posito in Urbeveteri
in regione Sci Pacis iuxta stradam mercatie iuxta
res mei notarii et alia latera coram et presentibus providis
viris Nicholao Cimo et Petro Crisostimi civibus urbevetanis
testibus ad predicta habitis vocatis et rogatis cum infra
scriptis additionibus et capitulis videlicet Quod quicumque forensis
seu non habitans familiariter in dicto castro Montisbaba-
bionis incideret aliquam arborem cerri vel cerque in
de pena incidentis arbores — quibuscumque locis hominum dicti castri vel alicuius eorum inci-
dat in pena quinque librarum denariorum pro qualibet arbore
incisa Si autem diramaverit incidat in penam
De pena incidentis arbores — quadraginta solidorum Si autem incideret vel diramaret
aliquam arborem domesticam incidat in penam dupli
in omni casu. Si autem incideret aliquam arborem
silvestrem vel diramaverit alias dictas arbores non nomi-
natas tertiam partem dictarum penarum que imponuntur pro
cerris et cerquis solvere teneatur Et in omni
casu dampnum emendet dampnum passo

Item quod predicti homines et persone non habitantes in dicto castro
et [illegible] solventes subsidia et alia onera que imponuntur
possessionibus per offitiales dicti castri et eorum exactores et exe-
cutores possint capi fructibus possessionum predictorum et
ipsos vendere [illegible] Et si dictis fructibus non
[illegible] vel non sufficerent possit fieri executio personalis

Contra dictos debentes solvere Et similiter dicti debentes semper possint cogi ad solvendum debita subsidia et contra Et in omnem eventum in quo predicte provisiones [illegible] habere non possint possit fieri pregnatio contra bestias et quecumque bona mobilia Et alia non loco possint vendi possessiones predicte plus offerenti Ad hoc ut dicta communitas semper [illegible] [illegible] et in damnis una cum expensis damnum [illegible] interesse que dicta communitas pateretur ob non solutionem eorum non [illegible] [illegible] temporibus Et predictis appro[ba]verunt presens statutum et voluntate eorum statutorum Salvo semper et reservato quod si in parte voluntatis statutorum esset aliquod statutum quod esset contra formam statutorum seu statutum [illegible] [illegible] Civitatis urbis [illegible] et bonos mores illud cassaverunt et annullaverunt et pro casso irrito et annullato haberi voluerunt Sub annis domini millesimo quingentesimo decimo tertio indictione prima tempore pontificatus sanctissimi in Christo patris et domini nostri domini Leonis divina providentia pape decimi et die decima nona mensis martii

Ego Petrus [illegible] publicus [illegible] notarius [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Signum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Die 19 [illegible] [illegible] [illegible] fuit [illegible] salve

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

27 v

In Christi nomine amen. Approbatum et correctum fuit presens volumen statutorum castri
montis Cabionis comitatus urbis veteris per spectabiles viros Baptistam
[illegible] et Dionisium [illegible] Iacobi Palamidors cives urbevetanos et correctores
statutorum artium et castrorum ac plebatiorum comitatus urbisveteris ad verum offitium
specialiter electos et deputatos et electos de bussulo in consilio generali dicte
civitatis existentes in apoteca prefati Dionisii posita in mercantia in [illegible] S. Salvatoris
iuxta res heredum Piri d'Albricos et suos alios fines [illegible] sive botte lunghi strata mercantie et alia latera
coram presentibus Simone Antonii [illegible] et [illegible] Brettini [illegible] testibus
ad predicta vocatis habitis et rogatis
Cum infrascriptis additionibus et capitulis in fra positis et annotatis
In primis corrigendo ultimum capitulum dicti statuti sub rubrica ad omnes penas [illegible]
[illegible] statuerunt et ordinaverunt quod omnes
[illegible] defensores [illegible]
condempnationes [illegible] damnis datis [illegible] altitiones [illegible] tollentur
et [illegible] ac attentur per consiliarios dicti castri una cum potestate
offitiali eiusdem pro tempore, de penis et condempnationibus dicti potestatis seu offitialis tempore
offitiali eiusdem presentis, et [illegible] consiliarios nisi de voluntate et
non possint aliquo modo [illegible] nec [illegible] predictos consiliarios nisi de voluntate et
consensu dicti potestatis seu offitialis. Et si aliter factum fuerit [illegible] et [illegible]
sit nulla et non teneat ullo modo.
Item addiderunt statuerunt et ordinaverunt quod [illegible] omnes [illegible] transgressiones
[illegible] dampnis datorum possint [illegible] pro dampnis datis et [illegible]
patronos possessionum [illegible] condempnationes per potestatem fienda et pro dicta [illegible]
et qualibet vice solvatur pro dampna datis dicto potestati seu offitiali tempore [illegible] pro [illegible]
[illegible] solidos quattuor ad rationem libras [illegible]. Et ab inde supra [illegible]
et qualibet vice [illegible]
Reliqua vero approbaverunt omnia statuta et volumen dictorum statutorum cum omnibus suis
statutis [illegible] et capitulis in pro desuptis. Salvo semper et reservato quod si in presenti volu-
mine statutorum [illegible] aliquod statutum sive reformatio quod tenderet [illegible] S. matris ec-
clesie [illegible] bonos mores prefate civitatis urbisveteris
[illegible] et pro
illud tale statutum seu reformatio [illegible] abolverunt et irritaverunt et pro
cassio irritato et habolito haberi voluerunt et mandaverunt omni meliori modo via
iure et forma quibus magis melius et de iure valuerunt et potuerunt. Sub anno domini millo
quingentesimo [illegible] pontificatus [illegible] in Christo patris et domini [illegible] domini Leonis
[illegible] decimi die [illegible] septembris [illegible]

In Christi nomine Amen. Anno Domini millesimo quingentesimo sexagesimo [illegible]
dictione quinta Tempore pontificatus Sanctissimi in Christo patris et domini domini
Pii divina providentia pape quarti die vero quarta mensis Martii
Approbatum et confirmatum fuit presens volumen statutorum civitatis
Castionis cum omnibus et singulis contentis in eo Approbatum per [illegible]
viz. D. Cornelium Albanum modernum Correctorem statutorum [illegible] et plurimis
[illegible] aliis officialibus magnifice Camere [illegible] mod [illegible]
salvo et reservato quod si in presenti volumine statutorum [illegible]
statuta cassata et reformata que et quod esset [illegible]
et bonis et laudabilibus moribus magnifice Civitatis [illegible] supradicta
cassavit et annullavit [illegible] casset [illegible] voluit et [illegible]

Item dictus Cornelius corrector [illegible] coingerit et addedit [illegible]
[illegible] statuti [illegible] al podestà si licito de far [illegible]
a [illegible] quelle bestie che [illegible] nella [illegible]
per la detta [illegible] in [illegible] loco [illegible]
per ciascheduna bestia grossa et [illegible] se [illegible]
detta pena [illegible] et [illegible] bestia minuta un soldo
[illegible] duplicata [illegible] se debbia pagar [illegible]
[illegible]

Item statuimo et ordinamo che ogni volta che [illegible]
[illegible] qualche [illegible] da [illegible]
podestà et [illegible] in [illegible]
de [illegible]
[illegible]
[illegible] cadere [illegible]

Ego Alexander pagonellus pub. et ap. auct. not. Civis
Ur[bevetanus] pra[e]missis dum sic agerentur in testis et presens fui et
ea rogatus scribi scripsi et publicavi et in fidem premissorum
signum nomenque meum apposui consuetum rogatus et requisitus

Signum mei not. Ci[vi]s

In Dei noie Amen Ano a nativitate Dni Millesimo quingentesimo
sexagesimo quarto Indict.^ne^ septima Pont.^s^ S.^mi^ in Xpo Pris et Dni
Nri D. Pij divina providentia PP quarti ano quinto
Correctio approbatioque facta per nos nobilem Bonaventura C. Almerijenbio
civis per Honorandos viros Vinc.^m^ Prianum et Vinc.^m^ fulcium correctores
statutoru[m] a[d] com[m]unis pl[ebis] traditoru[m] et c[...] comitatus et temporis Indice
Civitatis Urbeveteris cum abolitionibus singulis capitulis in eo descriptis
salvo semper et reservato [...]

Ego Johannes de Bernardis Laugheniis publ. auctoritate ap. not.
Urbevetanus premissorum scripsi noie mei pro alijs negotijs

occupati et d. D. Cognome [illegible] deva pro [illegible]
singulari [illegible] idem [illegible] infra signum [illegible] meo [illegible]
[illegible] Rogatus

In Christi nomine amen. Die v februarij 1566 [illegible]
[illegible] et [illegible] et reformationibus [illegible]
[illegible] reformati [illegible]
[illegible] di nostre [illegible] comunali [illegible]
delli danari [illegible] alle loro mani [illegible]
[illegible] per li tempi [illegible]
[illegible] i suoi ministri [illegible] quantita [illegible]
di nostre [illegible] et che [illegible] della [illegible]
[illegible] alcuna quantita di danari [illegible]
[illegible]
[illegible] di detti [illegible]
[illegible] et l'altra meta al detto comune [illegible]
[illegible] alla medesima pena [illegible]
[illegible] in detto [illegible]
sotto detta pena di [illegible] come [illegible]
Item per obviare alle fraudi, et danni, [illegible]

28v

Item che chi lavorasse alcuna quantità di terreno in detto reserva non possa m[illegible] vi se non quelle bestie, con le quali ara detto terreno, ne le possa menare se non per quella strada, che gli sarà consegnata dalli Consiglieri, che per li tempi saranno, ne possino detti lavoratori passar dette bestie in d.a bandita, ne meno nel andare, et retornar per dette vie consegnate come di sopra sotto pena d'uno scudo per ciasc.a et ciascuna bestia, che contrafacesse d'applicarsi come di sopra, ne si possa far gratia sotto pena come di sopra

Item che le bestie, che da[illegible] danno in grani, et altri sementati, et frutti esistenti in d.o reserva non siano [illegible], pena alcuna, eccetto quando si facessero studiosamente et in tal caso siano tenuti alla pena statutaria

Item che tutti li terreni, che si lavoraranno in d.o reserva mentre che saranno seminati da reguardarsi per bandita de bovi, come il restante della bandita, et ne li [illegible] delle stoppie, ne altri ci possa tenere, ne passar bestie sotto pena, che è, nel resto di detto reserva, d'applicarsi come di sopra

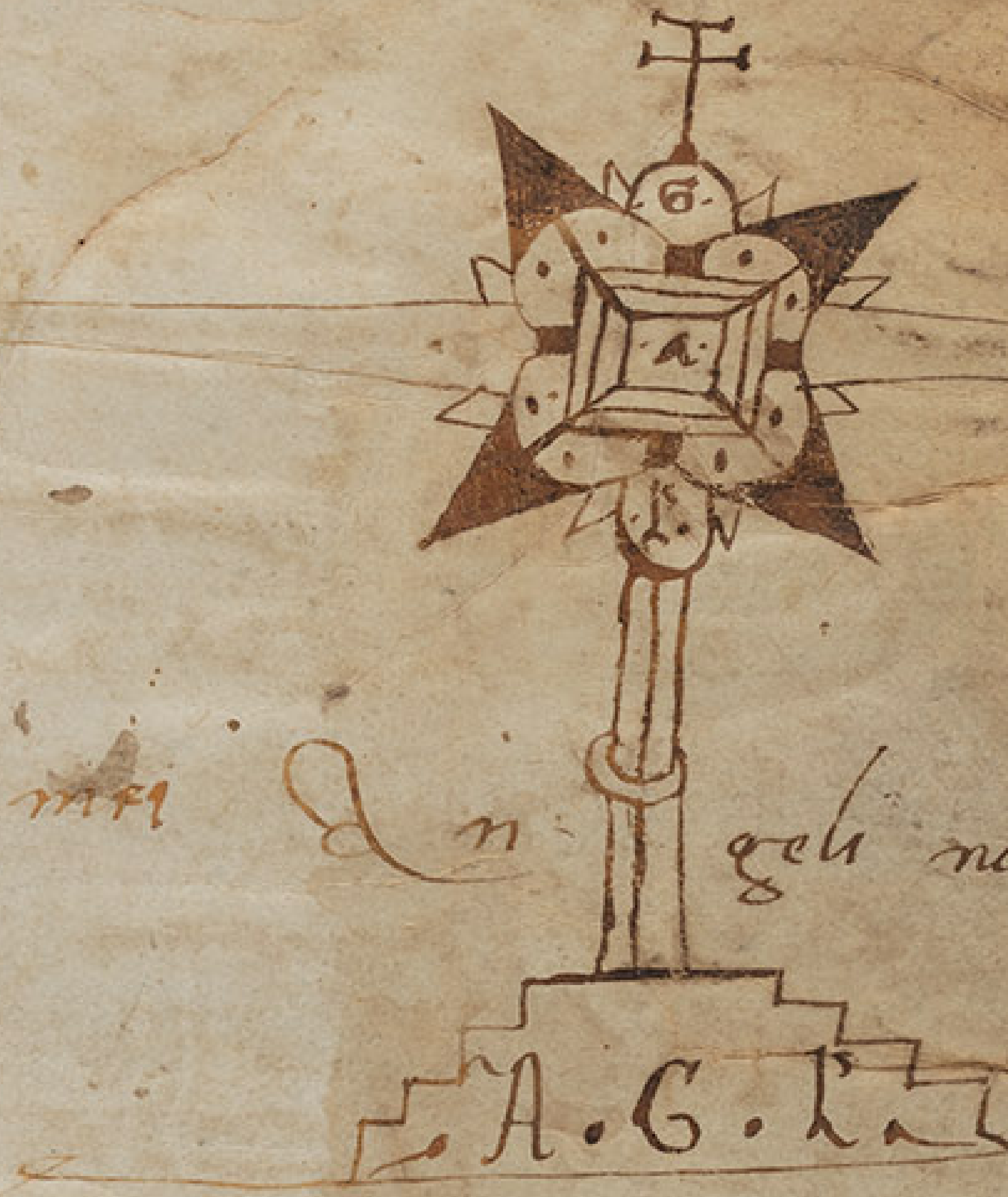
In cuius fidem [illegible] datum, Pal.o mo Conser.li Die vi Februarij 1568

Sebastianus Luitus V. Cancell.s de m.to

[illegible] Die 4 Junij 1572 [illegible] fuit [illegible] [illegible] [illegible] Rex [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Rubl. [illegible] [illegible]

[illegible] Canc.[illegible]

Et ego Angelus quondam mascelli de urbeveteri publicus imperiali auctoritate notarius
et iudex ordinarius et nunc notarius dominorum correctorum reipublice civi-
tatis una cum dictis correctoribus rogatus presentibus correctionibus et reformationibus [illegible]
testis interfui et presens fui et ea rogatus scribere scripsi et publicavi et in
premissorum signum meum hic apposui consuetum

Signum mei Angeli notarii et iudicis predicti

In dei nomine amen. Anno domini millesimo quingentesimo quinquagesimo tertio indictione undecima tempore
Julii pape tertii die vero penultima mensis februarii confirmatum et approbatum
fuit presens volumen statutorum castri montis Gabionis cum additionibus et singulis correctionibus
et reformationibus in eo appositis per egregios viros Alexandrum [illegible] et alios
[illegible] modernos correctores castri et plebeiorum civitatis [illegible]
ad dictum officium electos et deputatos ac dicto [illegible] aliorum officialium dicte civitatis [illegible]
resolutis extractis [illegible] servatis et reservatis quod si in presenti volumine statu-
torum esset aliquod statutum capitulum seu reformatio que contra esset [illegible]
libertatem ecclesiasticam et bonos et laudabiles mores [illegible]
illud cassaverunt et annullaverunt et pro cassis et annullatis [illegible]
erunt et mandaverunt. Et ego Franciscus [illegible] notarius [illegible]
urbevetanus et [illegible] ad premissis debitis et [illegible] dicti [illegible]
premissa et singula [illegible] fui et rogatus scribere [illegible]
et publicavi et solito signo [illegible] signavi

Signum mei Francisci notarii antedicti

30v

[illegible]

3